…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

…ПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 275 (8182)
НОЯБРИИН
24
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Үбэлжэлгын дутагдалые ябууд дундань усадхаха, үбэлэй үедэ нёдондонойхиһоо 2—2,5 дахин ехэ һү һааха (1-дэхи нюур).
Украинын КП-гэй ЦК-да, Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ (1-дэхи нюур).
ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: Партийно-политическэ хүдэлмэрииe һайжаруулха (2-дохи нюур).
С. Тараскин. — Курумканай аймагта (2-дохи нюур).
ТАСС-эй буруушаалга (2-дохи нюур).
Ц. Балбаров. — Бурят драмын театр шэнэ сезондо юу хэхэб (2-дохи нюур).
Загаһа бариха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэе (3-дахи нюур).
П. Разницын. — Газетэ, журналнуудые олоор тараа-ха (3-дахи нюур).
А. Варшавский. — СССР-тэй һайн харилсаа холбоотой байлга—Японодо тон шухала (3-дахи нюур).
И. Баранов. — Ном наймаалдаг түрүү магазин (4-дэхи нюур).
Г. Старикова. — Модошодой уранһайханай самодеятельность (4-дэхи нюур).
ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси (4-дэхи нюур).
Египедэй правительствын мэдүүлгэ (4-дэхи нюур).

ҮБЭЛЖЭЛГЫН ДУТАГДАЛЫЕ ЯБУУД ДУНДАНЬ УСАДХАХА, ҮБЭЛЭЙ ҮЕДЭ НЁДОНДОНОЙХИҺОО 2—2,5 ДАХИН ЕХЭ ҺҮ ҺААХА

Үбэлдөө һү 2,5 дахин ехэЭр һаахын түлөө тэмсэхэ

Манай республикын түрүү һаалишад, малшад мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө хоёр—хоёр хахад дахин ехэ һү һааха гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай.

Жэшээнь, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи һүнэй-товарна фермын һаалишад ноябрь һарын түрүүшын хахадта нёдондо үбэлэйнгээ энэ үеынхиһөө хоёр дахин ехэ һү һаагаа. Республикын малажалай түрүүшүүлэй һаяхан үнгэргэһэн зүблөөнэй Хандалга бэшэгтэй танилсаад, энэ фермынхид ноябрь һарын удаадахи хахадта нёдондонойхиһоо 2,5 дахин ехэ һү һааха гэһэн уялга абаа. Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө турнепс, капуста, бардаа, зелёнко, мёсткын сайдамаар амтаруулагдаһан солоомо рационой ёһоор үнеэдтэ эдюулнэ.

Тэхэтэй хамта, республикын олонхи аймагуудта һүн багаар һаагдадаг байһан зандаа гэхэ гү, али хоног ошохо бүри доошоо орожо байна. Һү һаалгын таса тухай доро толилогдоһон мэдээнһээшье харахада, ноябрь һарын хоёрдохи арбан хоногто һү һааха түсэб оройдоо 55,2 процент дүүргэгдэһэн байха юм. Тиихэдэ Хэжэнгын аймагай колхозууд энэ түсэбөө оройдоо 29,4 процент, Хориин аймагайхид—31 процент, Яруунынхид—41 процент дүүргэһэн байна бшуу. Эдэ аймагуудай колхозууд нёдондонойхиһоо бага һү һаажа абаа.

Тиимэ болохолоороо үбэлэй байрада байха үедэнь үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ, ехэ һү һаажа абаха гэһэн зорилго холо дүүргэгдэнэгүй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, олохон партийна, советскэ организацинууд, хүдөө ажахын органууд, МТС-үүдэй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд фермэ дээрэхи ажалда анхаралаа һуладхаад, һү ехээр һаахын түлөө болохо хэмжээ абаагүй байшоо.

Мүнөө хүрэтэр олохон колхозуудта үнеэдые уянда байлгажа, тус бүриинь ашаг шэмые хаража, эдеэлүүлхэ хэрэг эмхидхэгдээгүй байһаар. Силос болон концентрированнэ тэжээл үнеэдтэ үгтэнэгүй. Олон газарта үнеэдые сүүдхэдэ 5—6 час соо адуулаад лэ, энээгээрээ хизаарлашана, бүдүүн тэжээл нэмэжэ үгэнэгүй. Тиин зарим колхозуудта малай байрын хүсэд заһагдаагүй, задагай зандан байжа байха юм. Жэшээнь, Хориин аймагай Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта үнеэдэй, тугалай байрын һандархай байһан зандаа. Малай фермэнүүдтэ тэжээл буйлуулха хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүд хүдэлнэгүй. Һая болотор Хориин болон Үдын МТС-үүд харьяата колхозуудтаа солоомо хэршэхэ хүдэлмэриие эмхидхээгүй. Фермэ болон һаалишадта һү һааха график үгтөөгүй, фермэ дээрэ үдэрэй гурим зохёогдоогүй, үнеэдые эдеэлүүлхэ талаар рацион тодорхойлогдоогүй байха юм. Мүн һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдээгүй байна.

Үбэлжэлгын үедэ һү 2,5 дахин ехээр һааха, ажахын энэ жэлдэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 500 килограмм һү үнеэн бүриһөө ехээр һаажа абахые республикын малажалай түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад бүхы һаалишадые, үхэр, мал адуулагшадые уряалһан байна. Энэ уряае республикымнай бүхы һаалишад, һүнэй-товарна фермэнүүд, колхозууд дэмжэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Тиимын тула, һаагдажа байһан бүхы үнеэдээ ойрын үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй уянда байлгажа харууһалдаг болохо, үнеэдэй байрада кормушка түхеэрэгдэжэ, үнеэдые рационой ёһоор эдеэлүүлхэ шухала. Хартаабха, корнеплод, солоомо болон бусад тэжээлые эрхэ бэшэ буйлуулжа малда үгэхэ шухала болоно.

Үнеэдэй һү ехэдхэхэ хэрэгтэ уһалуури угаа ехэ удхашанартай. Сүүдхэдээ үнеэд 2—3 дахин бүлеэн уһаар уһалагдаха зэргэтэй. Тиин колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һаалишан бүхэндэ үнеэдээ дулаан газарта һааха арга олгохо ёһотой.

Колхозуудай партийна эхин организацинууд һаалишадай, һүнэй-товарна фермэнүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, саг үргэлжэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа, зүбшэн хэлсэжэ байха зэргэтэй. Партиин айкомууд түрүү дүй дүршэлые согсолжо, тэрэниие бүгэдын шадабари болгохо, түрүү фермэнүүдтэ экскурси эмхидхэхэ уялгатай.

Һү ехээр һаажа абаха хэрэгтэ бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха хэрэгтэ партийна, советскэ организацинуудай, колхозуудай правленинүүд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй бүхы хүсэн элсүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Тиигэбэл, жэлэй дүүрэтэр гүрэндөө түсэбһөө гадуур 12 мянган тонноһоо бага бэшэ һү тушааха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха байнабди.

Нүхэд һаалишад! Бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргажа, үнеэн бүриһөө һү ехээр һаажа абая.

★ ★

Һү ехээр һааха аргатай

Улюнхан гэжэ газарта Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй һаалиин гүүртэ үбэлжэдэг юм. Энэ нютаг бэлшээриин газараар, уһаар элбэг. Гүүртэ мүн олон һайн байрануудтай. Эндэ малай хэдэ хэдэн типовой байранууд: үнеэдэй байха хоёр байра, 80 тугалай байра шэнээр баригдаһан байна. Эндэнь мүн силоснэ түхеэрэлтэнүүд баригданхай. Үнеэдэй байра соо дүүжэн харгы табигдаа. Мүнөө жэлдэ автоуһалуури тодхогдохо юм. Малшад уужам сэбэр, һаруул, дулаан гэрнүүдтэ һууна, эндэнь культбаза, магазин гэхэ мэтэ бии.

Үнгэрэгшэ үбэлдөө фермын һаалишад дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абажа, яһала эршэмтэйгээр ажаллажа байһан юм. Үбэлжэлгын үедэ һаалишад үнеэдһээ горьтой ехэ һү һаадаг байгаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермын һаалишадтай тэдэнэр мүрысөөд, түрүүшын һаранuудта хүршэнэрөө ахижа ябадаг байба. Мүн аймаг соогоошье түрүүлжэ байгаа.

Одоошье мүнөө жэл энэ фермэ илажа гараханъ гэжэ һанажа байтар, хабар тээшээ болоходоо тус фермынхид һү һаалгаяа доошолуулжа эхилээ.

Юун дээрэһээ иимэ юумэ болооб гэхэдэ, ажахын жэлэй эхеэр колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тон түрүүндэ, фермые даагша нүхэр Дашиев, зооветеринарна мэргэжэлтэд һаалишадай дунда ойлгууламжын ба эмхидхэлэй хүдэлмэриие яһала ябуулжа байтараа саашадаа энэ шухала хүдэлмэриие һуларуулһан байна. Тэдэнэр түрүүшынгээ зарим тэды амжалтаар дашуураад, һанаагаа амаршоо.

Эгээл энээн дээрэһээ боложо, зунай бэлшээриин үедэ зоотехническэ заабаринууд бэелүүлэгдэнгүй энэ фермэдэ һү һаалга доошолһон байха юм. Зундаа бэлшээриин газарнууд бодомжогүйгөөр малда гэшхүүлэгдээ. Иигэжэ бэлшээриин газарнуудай эзэн бусаар малда гэшхэгдэжэ, зундаа үнеэдээ муугаар адуулагдажа байхада, МТС-эй главна мэргэжэлтэд нүхэд Бубеев, Бухальцев гэгшэд, колхозой зоотехник нүхэр Лыгденова ямаршье хэмжээ абангүй, миин хаража байгаа.

Эгээл энэ ушар дээрэһээ боложо үүлтэртэ үнеэдэй фермынхид урзанда жэлэйхидэ орходоо һү багаар һааба. Хэрбээ фермэ урзанда үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1182 литр һү һааһан байгаа һаа, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоол 1032 литр һү һааба. Тиихэдэ 1955 ондо үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ дээшэ һү табан һаалишад һааһан аад, 1956 ондо оройдоол хоёр һаалишад 1000 литр үлүүтэйхэн һааба.

Фермые даагша нүхэр Дашиев ажалаа һайнаар эмхидхэхын орондо колхозой правленидэ, тариаланажалай бригаданuудта найдаад һуудаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, фермые даагша малда үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ тэжээл горьтой ехээр бэлдэжэ абахын түлөө оролдоогүй. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, фермэ шадар таригдаһан хартаабхын, турнепсын ургаса тон муу байгаа. Зундаа бэлшээриин ногооной муу байхада ногоон конвейер эмхидхэхэ тушаа нүхэр Дашиев оролдолго гаргаагүй. Зунай халуунда ногоо муутай бэлшээридэ эдеэлжэ ябаһан үнеэд нэмэлтэ тэжээл үгы байгаа һаа, өөдтэй ехэ һү гарахагүй байһаниинь мэдээжэ. Зундаа үүлтэртэ үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл эдюулхэ шухала байһыень эндэхи һаалишад өөһэдынгөө хүдэлмэри дээрэ хараһан байна. Ядахадаа зелёнкын хуряагдаһан поли дээрэ үхэрнүүдээ адуулхадань үдэр соо бүхыдөө 70-аад литр һүн ехээр һаагдадаг байгаа. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, зундаа ногоон конвейер эмхидхээ һаа, үнеэдһээ һураггүй ехэ һүн һаагдаха байна.

Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнэ. Мүрысөөнэй дүнгүүд саг сагтаа гаргагдажа, зүбшэн хэлсэгдэдэггүй, хүндэлэлэй доскада түрүүшүүлэй нэрэ, показателиин доскада тэдэнэй хэжэ байһан хүдэлмэриин дүн бэшэгдэнэгүй. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри мүн лэ тоогдоногүй.

Эдэ бүгэдэ дутагдал дээрэһээ боложо, фермын һаалишад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ ехээр гээгдэбэ. Һү ехээр һаахын түлөө һаалишад мүн өөһэдөөшье оролдолго багаар гаргана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ажахын шэнэ жэл гараһаар һара хахад саг үнгэрбэ. Теэд фермын хүдэлмэридэ хубилалта үшөөл болоногүй. Үбэлэй үедэ үнеэдээ байрадань байлган, һайнаар эдеэлүүлжэ, һү гарасыень дээшэлүүлхэтэйгээ хамта тус фермынхид мүн ерэхэ зунайнгаа хүдэлмэридэ бэлэдхэлсэхэ ёһотой. Үбэлжэлгын үедэ үнеэдэйнгээ хүшэ шадалые һуларуулангүйгөөр ондо оруулжа, зунай бэлшээриие һайнаар эмхидхэхэ түсэб табиха, ногоон конвейер тухай эртээнһээ һанаагаа зобохо хэрэгтэй. Үүлтэртэ үнеэдэй фермынхид нютагай үүлтэрэй үнеэдэй фермэнүүдтэ жэшээ харуулха ёһотой байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермынхид нэрээ һанажа, ажахын шэнэ жэлдэ нёдондонойхидоо орходоо хоёр дахин ехэ һү һааха бэзэ гэжэ найдагдана.

К. Халтанов.

★ ★

Эдэнэр һү ехээр һаана

Малажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадалсаһан һаалишад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Прибайкальска аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан А. Г. Настникова, Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. В. Жалсанова гэгшэд.

Е. Ринчиновагай фото.

Үбэлжэлгэнь тон эмхигүйгөөр ябана

Баргажанай аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Зверьков, парторганизациинь секретарь Толстихин) малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ арга боломжотой. Эндэ бүдүүн тэжээл—үбһэн, зелёнко болон хагдан элбэг. Тиихэдэ шэмэтэ тэжээл нёдондонойхидо орходоо һураггүй ехэ. Жэшээнь, 2 мянга шахуу центнер турнепс, мянга хахад центнер хартаабха, үнеэн бүридэ 4 тонно силос бэлэдхэгдэнхэй. Мүн малынь һайн байраар хангагданхай. Һаалиин гүүртэнүүд булта шахуу типовой байратай.

Гэбэшье, тус колхозой мал, илангаяа буруud халуун намарһаа хойшо туража, гарзада орожо захалаа. Колхозой центртэ 2-дохи һүнэй-товарна фермэ байрланхай юм. Тус фермэ (даагшань нүхэр Филиппов) аймаг соогоо түрүү фермэ гэжэ нэрэтэй байдаг. Эндэ дүүжэн харгы, автоуһалуури тодхогдонхой. Малаа тураангүйгөөр ондо оруулха арга эндэ хүсэд бии юм. Теэд тус фермынхид залуу малаа ехээр муудуулаа, тэндэхи 50 шахуу буруудай 10-аадынь үхөө. Буруудай муудаһанай, хэдыгээрээ гарзалһанай гол шалтагаань юуб гэхэдэ, энэ фермынхид залуу малаа зүбөөр, садатарнь эдеэлүүлээгүй байна. Гадна, газар уһанай хүрэтэр байрадаа оруулангүй байжа, буруудаа ехээр даарүүлаа. Байраар, тэжээлээр хэды һайн хангагдаһан аад, малаа намарай үедэ тураажа, гарзалуулжа байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, тус фермые даагша нүхэр Филиппов, ажалдаа эзэн бэшээр хандажа, бии арга боломжоёо хэрэглэхын тула хэмжээ абаагүй. Тиигэжэ тугалшад харууһалжа байһан тугалнуудаа саг соонь уһалдаггүй, эдеэлүүлдэггүй байгаа бшуу. Энээниие нүхэр Филиппов обёордоггүй байба. Мүн фермынгээ һайн байрада найдаад, заһабарилгын хүдэлмэри эмхидхээгүй дээрэһээ залуу малаа һүниин сагта байрада оруулжа хонуулдаггүй байгаа. Фермын буусада үбһэн, шэмэтэ тэжээл ехэ бии. Теэд нүхэр Филиппов тэрэниие малда эдюулхэ гэжэ оролдоогүй.

Малай иигэжэ туража, гарзалжа байһанда колхозой правлени, партийна организаци зэмэтэй. Тэдэнэр малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые тон һулаар, нобшо унжагайгаар ябуулжа, байрануудыень заһабарилаагүй байгаа. Мүн тэжээл хубаарилха түсэб, рацион зохёогдоогүй һэн. Иимэһээ үнеэдынь, залуу малынь орой болотор бэлшээридээ ябажа, тураад, зариманиинь үхэжэ эхилээ.

Малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын, үбэлэй һарануудта нёдондонойхиһоо хоёр—хоёр хахад дахин ехэ һү һааха тушаа КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой III пленумэй тогтоолые дүүргэхын орондо, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Зверьков, парторганизациинь секретарь нүхэр Толстихин малай эдихэ тэжээлтэй, байратайшье байгаад, малаа гарзада оруулжа байна.

КПСС-эй Баргажанай айком, аймгүйсэдком дээрэ хэлэгдэһэн тушаа хэмжээ абаха ёһотой.

«Бурят-Монголой үнэн» газетын коллективнэ корреспондент — **«Баргузинская правда»** газетын редакци.

Колхозуудта һүнэй хэды шэнээн һаагдажа байһан тухай 1956 оной ноябриин 20-ной мэдээн

Аймагууд	Бүхыдөө һаагдаһаниинь: Арбан хоногой даабари дүүргэлтэ (процентээр)	Бүхыдөө һаагдаһаниинь: Ноябриин хоёрдохи декадын туршада дээшэлһэниинь +, хороһониинь —	Үнеэн бүридэ һаагдаһаниинь (килограммаар): Энэ оной ноябриин 10-һаа 20 болотор	Үнеэн бүридэ һаагдаһаниинь (килограммаар): 1955 оной энэ үеынхитэй сасуулхада (+, —)
…жанай	74,2	+ 1,8	11,1	+0,1
…	71,9	— 5,3	19,2	—1,0
…енай	70,8	+30,4	10,8	+2,6
…атайн	64,4	— 1,5	16,1	—0,3
…тын	62,3	— 5,7	15,4	—0,9
…рын	62,1	+ 2,3	17,8	+0,4
…йкальска	61,4	—12,0	21,8	—3,1
…тын	61,1	+ 2,2	21,4	+0,5
…рын	60,5	— 5,1	17,6	—0,9
…арын	58,7	—13,7	15,4	—2,4
Мухаршэбэрэй	58,5	—19,2	13,1	—3,0
Курумканай	56,5	—13,2	11,5	—1,7
Кяхтын	56,2	—10,4	17,7	—2,0
Заиграйн	54,0	—19,7	9,7	—2,4
Кабанскын	53,4	—17,8	15,8	—3,3
Ториин	46,5	—29,5	8,2	—3,4
Түнхэнэй	42,2	—26,0	7,6	—2,6
Яруунын	41,0	—11,1	11,4	—1,6
Хоридо	31,0	+ 2,7	10,1	+0,3
Хэжэнгын	29,4	— 1,4	7,8	—0,1

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ГУРБАДАХИ СЕССИИН НЭЭГДЭЛГЭ ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси …оной ноябриин 27-до, үглөөнэй 10 часта Соведүүдэй хоёрдохи байшангай Ехэ зал соо нээгдэхэ.

Украинын КП-гэй ЦК-да, Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Украинска ССР-эй колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна, комсомольско организацинууд, советскэ болон хүдөө ажахын органууд һү, мяха, хартаабха болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэгээр абахын тулада ехэ ажал хээ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет хананггяар тэмдэглэнэ. Республикын колхозууд һү һаалгые ехэ болгохо талаар хараалагдаһан үйлэдбэриингөө түсэб, мүн абаһан социалистическэ уялгаяа ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үлүүлэн дүүргээ. Колхозуудтаа бүхы дээрээ һааһан һүниинь 4,8 миллион тонно болоо. Энэнь ажахын үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 1,5 дахин, 1953 онойхидо орходоо 2,4 дахин ехэ юм. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 130,2 центнер һүн абтаа. Республикын колхозуудта үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 1967 килограмм һүн һаагдаа. Энэнь нёдондонойхиһоо 501 килограммаар ехэ юм. Совхозуудай министерствын совхозуудта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2842 килограмм һүн һаагдаа. Энэнь 1955 онтой жэшэбэл 402 килограммаар ехэ. Республикын колхозууд, совхозууд гахай олоор шахадаг болоо. Мүн эбэртэ бодо мал, хони, шубуу олоор шахажа таргалуулна. Колхозууд, совхозууд, хамһабариин ажахынууд 5,8 миллион толгой гахай шахажа хэрэглээ. Тэрэ тоодо колхозууд 3,8 миллион толгой гахай хэрэглээ, энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 2,5 дахин ехэ. Мүнөө колхозуудынь 2,5 миллион толгой гахай шахажа байна.

Илангаяа кукуруза ехээр тарижа, тэжээл элбэгээр бэлэдхэһэн ушар малажалай продуктнуудые ехээр абаха шухала арга нүхэсэл боложо үгөө.

Малажалай продуктнуудые элбэгээр абадаг болоһоной ашаар мүнөө жэлдэ Украинска ССР-тэ һү, мяха бэлэдхэхэ ба худалдаха хүдэлмэри амжалтатайгаар хэгдэнэ. Байгша оной ноябриин 10 болотор республика 3980 мянган тонно һү гүрэндөө тушааһан ба худалдаһан байна. Энэнь нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл 1.100 мянган тонноор ехэ юм. 1955 оной энэ үеынхитэй жэшэбэл 235 мянган тонноор ехэ гү, али бүхы дээрээ 744 мянган тонно мяхан тушаагдаа.

Колхозууд болон совхозуудта хартаабха бүри ехээр абтадаг боложо, бэлэдхэлэй ба худалдан абалгын гүрэнэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэһэн, хүрэнгын хартаабха хаагдаһан, мүн колхозникуудай ажалта үдэртэнь үгтэхэ хартаабха ехэ болоһон байна. Тэрэшэлэн республика фрукт бэлэдхэхэ ба худалдаха түсэбөө 118 процент, виноград—104 процент дүүргээ.

Республикын лён таридаг колхозууд лёной һайн ургаса хуряажа, лёной үрэһэ бэлэдхэхэ түсэбөө 198 процент дүүргэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол һү, мяха, хартаабха ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абаха хэрэгтэ амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан Украинска ССР-эй колхозникуудые, совхозуудай болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, партийна, советскэ ба комсомольско хүдэлмэрилэгшэдые, бүхы ажалшадые амаршалха зуураа, газар тариалангай болон малажалай продуктнуудые элбэг ехээр абадаг болохо тухай КПСС-эй XX съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада саашадаа бүри эршэмтэйгээр ажаллажа, манай орон дотор хүн зоной хэрэглэхэ эдеэ хоол болон хүнгэн промышленностиин болбосоруулха түүхэй эд элбэг болгохын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэарадай тэмсэлдэ эрхим туһа хүргэхэ бэзэ гэжэ батаар найдажа байһанаа элишэлэн мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийно-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха

☆

(Мухаршэбэрэй аймагай партконференциһээ)

☆ ☆

Айкомой секретарь нүхэр **О. Ш. Шадаровай** хэһэн тоосоото элидхэлэй һүүлээр түрүүлэн үгэ хэлэһэн делегат нүхэр **Волохов** «аймаг дотор партийно-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, энээн тушаа элидхэл соо дан багаар хэлэгдэбэ» гэжэ шүүмжэлбэ. Удаань үгэ хэлэһэн олонхи делегадууд эмхидхэлэй-партийна, партийно-политическэ хүдэлмэриин муугаар ябуулагдаһан дээрэһээ ажахын үндэһэн шухала асуудалнууд һулаар шиидхэгдэнэ гэжэ шүүмжэлбэ. Партиин айком, тэрэнэй бюро энэ шухала хэрэгые тоодоггүй, коммунистнуудай, мүн бүхы ажалшадай үүсхэл эдэбхиие дэбжээхын түлөө һулаар тэмсэдэг гэжэ делегат бүхэн баримтануудые дурдан хэлэбэ.

Иимэһээ аймагай колхозууд ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ бэелүүлхээр хараалһан хэмжээ-ябуулгануудайнгаа заримыень дүүргээгүй байха юм. Агротехникын заабаринуудай сахигдаагүй дээрэһээ муу ургаса абтана. Үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 6 центнер ургаса хуряагдаба. Үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һаахаар хараалагдаһан аад, оройдоо 831 литр һүн һаагдаа. Гэхэ зуура, хүдөө ажахые хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжонуудай бии байһаниие аймагай түрүүшүүлэй дүй дүршэл элеэр харуулна. Теэд аймагай партийна организаци тэдэ арга боломжонуудые элирүүлэн ашатлаха хэрэгтэ коммунистнуудай, бүхы ажалшадай эршэ хүсые һулаар элсүүлээ гэжэ делегадууд тэмдэглээ. Партиин айком ажахын асуудалнуудые шиидхэхэдээ партийна эхин организацинуудта, комсомольско болон профсоюзна организацинуудта түшэглэдэггүй байгаа.

Аймаг дотор бүхыдөө ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Энэ хүдэлмэриие үргэнөөр, нүлөө ехэтэйгээр ябуулха бүхы арга боломжо тэндэ бии юм. Колхоз бүхэндэ клубууд, улаан булангууд байха. Политическэ хүдэлмэриие һайнаар ябуулжа шадаха хүнүүдшье бии. Багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, түрүү колхознигууд, механизаторнууд аймаг дотор олон. Теэд эдэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Делегадууд нүхэд **Гармаев, Дашиев, Радионов** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ энээн тушаа хэдэн баримтануудые дурдаба. Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин муугаар ябуулагдадаг дээрэһээ колхозууд болон МТС-үүдтэ ажалай журам һула байһаар. Олон коммунистнууд партийна болон гүрэнэй журам эбдэнэ. Партиин айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Шадаров улад зоной дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри нүлөө ехэтэйгээр ябуулха хэрэгтэ хүсэд анхарал табидаггүй байгаа. Зарим ушарта айкомой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө колхозуудай түрүүлэгшэнэрые занадаг ябадал гарана. Энэ хадаа ажахые эмхидхэлгэдэ муугаар нүлөөлнэ. Ургаса хуряалга ехээр унжагайрһан байна. Зарим колхозууд мүнөө хүрэтэр солоомоёо суглуулжа һурилөөгүй. Олон колхозууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые дүүргээдүй байха юм. Энээнһээ боложо октябрь, ноябрь һара соо үнеэдһээ һү һаалга бага болобо.

Аймаг дотор политическэ хүдэлмэриин тоогдодоггүй байһан ябадал мүн тоосоото элидхэл сооһоошье элеэр харагдана. Элидхэлшэ нүхэр Шадаров ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ехэ удхашанартай байһан тушаа хэлээд лэ, харин нэгэшье парторганизациин, агитколлективэй, агитаторай хүдэлмэриин дүй дүршэлые харуулбагүй. Зүгөөр, «Улаан Шулуутай» колхозой партийна организаци политическэ хүдэлмэри яһала һайнаар ябуулдаг дээрэһээ ажахыгаа гээгдэлһээ гаргажа байна гэжэ элидхэлшэ хоёр гурбан үгөөр тэмдэглээ. Теэд, тус парторганизациин зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэриие ямар аргаар, хайшан гэжэ ябуулдаг байһан тухайдань нэгэ бага үргэнөөр хэлэбэл зохихо байгаа.

Партиин айком партийна эхин организацинуудай ажабайдал һулаар мэдэдэг, нягта барисаагүйгөөр хүдэлмэрилдэг, бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байһан байна. Энээн тушаа делегат нүхэр Дашиев тобоймо баримта харуулба. Хабар, тарилгын үедэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз ехээр гээгдэжэ ябаһан байгаа. Энэ үедэ айкомой хоёрдохи секретарь нүхэр Лобанов «Улаан Шулуутай» колхоздо түлөөлэгшэ боложо ерэһэн юм. Харин нүхэр Лобанов политическэ хүдэлмэрее һайжаруулха хэрэгтэнь парторганизацида, агитаторнуудта бодотоор туһалхын орондо, хэды хүн, хэды түхэригтэ урьһаламжа захяаб гэһэн тоо мэдээ суглуулаад лэ гэдэргээ бусашоо. Теэд энэ колхоздо ажал хэрэгынь һайжараагүй үлэшоо. Эндэ ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулжа, колхознигуудай үүсхэл хэшээлые дэбжээхэ, 20 гаран агитаторнуудтань туһалха ёһотой байгаа. Харин нүхэр Лобанов «хойшоо харангүй» гүйлгэжэ ябашоо.

Идеологическа хүдэлмэриин түлөө харюусалтатай байһан нүхэр Лобановай иигэжэ колхозуудаар ябахадаа гансал тоо мэдээ суглуулаад бусашадаг дээрэһээнь аймагай олонхи колхознигууд тэрэниие танидаггүй байһаниинь гайхалтай бэшэ байна.

— Манай колхознигууд айкомой хоёрдохи секретариие танидаггүй, — гэжэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Дашиев хэлээ.

Айкомой секретарьнууд, таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд колхозуудаар ябахадаа партийна организацида, колхозой правленидэ туһалха ёһотой. Илангаяа ажахыгаа түсэблэхэ, арга боломжоёо элирүүлхэ хэрэгтэнь колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ бодомжотой заабари зүбшөөл хэрэгтэй бшуу.

Айкомой пропаганда болон агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ. Тиимэһээ энэ хүдэлмэри ажахын зорилгонуудһаа таһарангяар ябуулагдана, мүнөөнэй эрилтые харюулнагүй гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ. Энэ таһагай хүдэлмэрилэгшэд парторганизацинуудай, агитколлективүүдэй хүдэлмэриие ударидан хүтэлбэрилдэггүй, тэндэ юунэйшье боложо байһые мэдэдэггүй байба. Мүн элидхэл сооһоошье агитколлективүүдэй хүдэлмэридэ шэнжэлэл хэгдээгүй.

Конференци дээрэ хэлэгдэһэнэй ёһоор айкомой секретарьнууд, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар ябахадаа олониитын үмэнэ лекци уншадаггүй, элидхэл хэдэггүй, правлениин конторо соо һуужа, хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөд бусадаг байна. Суулгын МТС-эй зонын секретарь нүхэр А. Цыренов МТС колхоз хоёрой хоорондо ябажал,сатаа барадаг гэжэ делегадууд шүүмжэлээ. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг инструкторска группа харьяата колхозуудайнгаа ажахые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэдэггүй, зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэнь парторганизацинуудта муугаар туһалдаг байна. Юрэнхыдөө аймагай гурбан МТС-тэ байдаг инструкторска группанууд өөдэгүйгөөр хүдэлнэ гэжэ шүүмжэлэгдээ. Жэшээнь, Хонхолойн МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Ц. О. Цыбиков хүдөө ажалые һулаар мэдэдэг дээрэһээ колхозуудые халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ делегат нүхэр А. Деньгин хэлэбэ.

Механизаторнуудые гэр байраар, эдеэ хоолоор хангаха хэрэгтэ бодото анхарал хандуулагданагүй гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ. Энэ асуудалаар партиин айком тусхай шиидхэбэри абаһан аад, тэрэнээ бэелүүлхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд механизаторнуудтай саг соонь тоосодоггүй. Һайн полевой станууд баригданагүй. Энээнэй эсэстэ хэдэн олон механизаторнууд ажалһаа гаража ошохо баатай болоо.

Үргэнөөр дэлгэрһэн шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ аймаг дотор бии байһан бусадшье горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлээ. Олониитын үүсхэл эдэбхиие дэбжээжэ, ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула улад зоной дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр, бодото зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудаа шууд усадхаха гэһэн тогтоол конференци баталан абаа.

Шэнээр һунгагдаһан айкомой эмхидхэлэй пленум болоо. Айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **А. И. Попов,** хоёрдохи секретаряар нүхэр **Ц. О. Цыбиков,** секретарьнуудаар нүхэд **А. Ц. Цыренов, А. А. Братеньков, П. И. Бояркин** һунгагдаа. Айкомой таһагуудые даагшанар баталагдаба.

Барилга яахадаа багаар хэнэб

Хэжэнгын аймагай колхозууд малай байрануудые бариха жэлэй түсэбые ноябриин 1-нэй мэдээгээр арай гэжэ 50,2 процент дүүргэһэн байна. Силоснэ барилгануудые бүтээхэ түсэб мүн лэ дүүргэгдээгүй. Гадна, эндэхи колхозууд гэр байра бариха дуратай өөһэдынгөө хүнүүдтэ туһаламжа багаар үзүүлдэг. Иимэһээ эндэхи гурбан колхозуудта оройдоо 12 гэр мүнөө жэл баригдажа байна.

Колхозуудта барилга эрхилхэ аймагай таһаг, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд барилгашадта техническэ туһаламжа багаар үзүүлдэг, хирпиисэ, барилгын шулуу, хушалтын зүйлнүүд гэхэ мэтээр саг соонь хангадаггүй байна. Колхозуудта барилгын модо хюрөөдэхэ хүдэлмэри мууса ябуулагдана. Үдэр бүри 120 кубометр модо хюрөөдэхэ аргатай 12 пилорама аймагай колхозуудта бии юм. 1956 оной январиин 1-һээ 30 мянган кубометрын орондо ёо гэжэ 3040 кубометр тайрагдаа гэхэ гү, али пилорамануудай оройдоол 13 процентнь ашаглагдаһан болоно. Илангаяа Молотовой нэрэмжэтэ, «Коммунизм», Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудта пилорамануud муугаар ашаглагдана.

Аймагай колхозууд өөһэдынгөө нютаг дээрэ хирпиисэ сохихо ехэхэн арга боломжотой. Тэндэ шоройшье, шабар, элһэншье бии. Зүгөөр, энэ арга боломжоёо олонхи колхозууд хэрэглэнэгүй, хирпиисэ худалдажа абаха баатай болоно.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд малай байрануудые типовой проектээр бариха ябадалые тоонoгүй. Жэшээлхэдэ, «Заветы Ильича» колхоз үнеэдэй нэгэ байра бариһан байгаа. Теэд баганануудынь гүйхэнөөр зоогдоһон, муугаар шэглэгдэһэн дээрэһээ үнеэдэйнь байра һалхинда унашоо. Мүн Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз үнеэдэй байра олон дутагдалнуудтайгаар бариһан ба Молотовой нэрэмжэтэ, мүн бусадшье олохон колхозуудта малай байранууд типовой проектын ёһоор һайнаар баригдаагүй. Энэ хэрэгтэ тус колхозуудай правлени хайша хэрэгээр хандаа.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком, мүн колхозно барилга эрхилхэ таһагай хүдэлмэрилэгшэд барилгын түсэбые саг соонь һайн шанартайгаар дүүргэхын тулада ёһотой хэмжээ абанагүй. Зарим колхозуудта барилгашадые ондоо хүдэлмэридэ эльгээнэ. Гадна, барилгын бригаданууд мори унаагаар дуталдана. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 5 автомашиныгаа нэгыешье барилгада ябуулнагүй.

Барилгын үнэ сэнгые химдаруулха талаар өөдтэй юумэн эндэ хэгдэнэгүй.

А. Гусев.

Курумканай аймагта

ХҮҮГЭДЭЙ БИБЛИОТЕКЭ НЭЭГДЭЭ

Аймагай центртэ хүүгэдэй библиотекэ һаяхан нээгдээ. Түрүүшынь үдэрһөө хойшо эндэ олон хүүгэд суглардаг болонхой. Мүн һургуулида ябаадүй үхибүүд библиотекэһээ һонин зурагуудтай номуудые абадаг юм. Библиотекэнь үхибүүдые һонирхуулхаар түхеэрэгдэнхэй. Эндэ 3 мянган хэһэг һонин номууд бии.

###ҺАРА БҮРИ АВАНС ХУБААНА

Калининай нэрэмжэтэ колхоз һара бүри аванс хубаана. Колхозой үйлэдбэриин түсэбэй ёһоор ажалта үдэр бүхэндэ 3 түхэриг хүртэдэг. Һаяхан 150 мянган түхэриг аванс колхознигуудта үгтөө. Һара бүри аванс үгэлгэ артелиин тоо бүридхэлые һайжаруулха хэрэгтэ, бригаданууд болон фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэл гуримшуулха, колхознигуудай урма хэшээлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Мүнөө аймаг доторнай үйлэдбэриин, культурно-ажаһуудалай олон барилга хэгдэжэ байнхай. Октябриин һайндэрөөр 40 айл шэнэ гэрнүүдтэ зөөжэ ороо. Аргада нютагта 8 автомашинын гараж, Дырендэ—200 үнеэдэй типовой байра, Монгойтодо—хүдөөгэй клуб, Шаманкада—эхин һургуулиин байшан баригдаад, ашаглалгада ороо. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хоёр ехэ залтай клубай, Курумкан тосхондо—дунда һургуулиин байрын барилга дүүрэхэ дүтэлөө. Тэрэшэлэн колхоз бүхэндэ үнеэдэй 2—3 байра, далнууд баригдажа байна. Мүнөө Кировэй нэрэмжэтэ колхоз КПСС-эй айкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын тугые абаад ябана. Энэ колхозой мал һүрэгынь дулаан байрануудаар хүсэд хангагданхай. Малшад һайн гэрнүүдтэ байдаг.

ПЕНСИОНЕРНҮҮД МҮНГЭЕЭ НӨӨСЭЛГЫН КАССАДА ХАДАГАЛНА

Гүрэнэй пенси тухай шэнэ Хуулиин ёһоор түлэгдэдэг мүнгэн манай аймаг дотор урданайхиһаа 2,4 дахин ехэ болоһон байна. Тэдхэмжэ абадаг олон хүнүүд пенсеэ нөөсэлгын кассада хадагална.

С. Тараскин.

ТАСС-эй буруушаалга

Советскэ Союз ябаган сэрэгэй [...] 20 дивизи Венгридэ эльгээһэн хэб[...] тэйгээр, Венгри болон Румы[...] да советскэ сэрэгүүд Югос[...] виин хилэ тээшэ абаашагдаһ[...] хэбэртэйгээр американска Юнайт[...] Пресс, Ассошиэйтед Пресс агент[...] вонууд үгэ тараагаа. Хара далай[...] хи Болгариин портдо советскэ сэ[...] гүүд буулгагдаһан хэбэртэйгээр [...] мэдээсэлнүүд соо хэлэгдэнэ.

Дурсагдаһан агентствонуудэй [...] мэдээсэлнүүд худал байна. Энэ[...] уласхоорондын оршон байдал[...] бэрхэтэй болгохо, эб найрамдал[...] болон арадуудай аюулгүй байдал[...] хэрэгые муудуулха зорилготой[...] Советскэ Союзда харша этэгээд[...] дэй тарааһан шал худал, хар[...] гүрдэлгэ болоно гэжэ мэдүүлх[...] ТАСС түлөөлэгдэһэн байха юм.

Республикын МТС-үүдтэ трактор заһабарилга тух[...] 1956 оной ноябриин 20-н[...] мэдээн

МТС-үүд	Түсэбэй дүүргэ[...] (процентээр)
Темлюйскэ	107,[...]
Тунхэнэй	95,[...]
Кяхтын	73,[...]
Сэлэнгын	62,[...]
Хориин	60,[...]
Курбын	54,[...]
Ехэ-Куналейн	51,[...]
Итанцын	47,[...]
Погранична	45,[...]
Эгэтын	43,[...]
Саянтын	38,[...]
Тарбагатайн	37,[...]
Бургалтайн	36,[...]
Иволгын	36,[...]
Кабанскын	32,[...]
Сүхын	31,[...]
Чесанын	29,[...]
Хэжэнгын	24,[...]
Цагаан-Усанай	22,[...]
Үдын	21,[...]
Ехэ-Кударын	20,[...]
Гашейн	20,[...]
Бага-Куналейн	20,[...]
Охин-Булагай	19,[...]
Нарһатын	19,[...]
Хүнтэйн	18,[...]
Суулгын	18,[...]
Жэрэмэй	18,[...]
Үшөөтэйн	14,[...]
Бичурын	13,[...]
Нюво-Брянска	12,[...]
Хамнигадайн	9,[...]
Закаменай	7,[...]
Хонхолойн	4,[...]

Бурят драмын театр шэнэ сезондо юу хэхэб

Бурят-Монголой гүрэнэй драмтеатрын хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэрээ, репертуараа һайжаруулхын тула үнгэрэгшэ сезон соо зарим тэды юумэ хээ. Ородой классигуудай зохёолнууд, агуусхэ хитад арадай байдалые харуулһан ба нютагай драматургнуудай зүжэгүүд репертуарта оруулагдаа. Жэшээнь, М. Горькиин «Дайсад», Цао Юнай «Сэлмэг тэнгэри», Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл», Николаев ба Родзинскиин «Түрүүшын хабар» гэхэ мэтэ зүжэгүүд болоно.

Манай театрын артистнууд байгша оной апрельһээ октябрь болотор республикынгаа элдэб аймагуудта, мүн Агын ба Усть-Ордын национальна округуудта гастролёор ябаа һэн. Тиихэ үедөө манай коллектив хамта дээрээ 241 зүжэг табижа, 42 мянга 500 ажалшадта харуулаа.

Ц. Шагжинай «Будамшуу», «Түрүүшын жэл», Г. Мухаровай «Хүхюутэй айлшан», Д. Батожабайн «Дойбод сохилго», Катаевай «Амаралтын үдэр» гэжэ зүжэгүүдые улад зон угаа ехээр һонирхожо хараа. Театрын ехэ мэргэжэл шадабаритай артистнууд РСФСР-эй габьяата артистнар Н. Гендунова, Ч-Н Генинов, республикын арадай артистнар В. Халматов, Ц. Шагжин, республикын габьяата артистнар Н. Иванов, Б. Вампилов, Г. Лосев, Ю. Шангина, артистнар П. Николаев, Д. Чимитов, С. Уладаева, П. Лосев, С. Рабсалов, В. Самандуев, П. Шапова болон бусадые хүн зон хүндэтэй һайнаар угтаа. Артистнуудаймнай мэргэжэл шадабариин урда урдынхиһаа улам дээшэлһые үнгэрэгшэ сезон эли тодоор харуулһан байна.

Шэнэ сезондо манай театрынхид ажал-хүдэлмэрээ улам һайжаруулха, арад зоной ажабайдалтай бүри нягта холбоотой болохо, мүн театрынгаа үүргые улам дээшэлүүлхын тула ехэхэн хүдэлмэри хэхээр хараална.

Новосибирскын драматург В. Лаврентьевэй «Иван Буданцев» гэһэн зүжэгые бурят хэлэн дээрэ оршуулан табижа, театрымнай шэнэ сезон мүнөөдэр нээгдэхэнь.

Бурят-Монголой драмтеатрын анхан тогтоогдоһоор 25 жэлэй ой энэ жэлдэ хүсэжэ, 25-дахи сезониинь болохо юм. Республика соохи түрүүшын театрын 25 жэлэй туршада хэһэн хүдэлмэриинь дүнгүүд шэнэ сезондо харуулагдаха байна.

Удха ба найруулгынгаа талаар һайн, элдэб һонин жанрнуудһаа бүридэһэн репертуартай болохын тулада театрымнай хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргана. Манай артистнууд, уранзураашад, режиссёрнууд уран шадабариин талаар онсо һайн образуудые бии болгохын тула оролдожо байнхай.

Мүнөөнэй нэгэ колхоздо хуушанай зан баримталдаг хүнүүдтэй хайшан гэжэ тэмсэһэн, юрын ажалша хүнүүдтэ ямар ехэ анхарал хандуулагдадаг тухайда В. Лаврентьевэй «Иван Буданцев» гэжэ зүжэг соо харуулагдана. Луначарскиин нэрэмжэтэ Московско театральна институт дүүргэһэн бэлигтэй залуу режиссёр В. Сахиров тус зүжэгые зохёожо табихань. Уранзурааша Л. Коваленко гоёон шэмэглэхэ байна. Иван Буданцев боложо артист П. Николаев наадаха. РСФСР-эй габьяата артистка М. Степанова, БМАССР-эй габьяата артистнууд Б. Вампилов, Г. Лосев, Б. Ринчино, артистнар Ц. Гончикова, П. Шапова, В. Самандуев, Б. Пурбуев болон бусад эндэ хабаадана.

XIX зуун жэлэй һүүл багтахи испан арадай байдалые харуулһан Гимерэй «Хүн ба Шоно» гэдэг драмые бурят хэлэн дээрэ табихаар бэлдэжэ байнхайбди. Энээниие театрын главна режиссёр Ц. Шагжин зүжэгые тааруулжа табиха, БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Б. Чернутов гоёон шэмэглэхэ. Залуу артист П. Лосев—Манелиг боложо, С. Уладаева — Нури боложо наадаха юм. БМАССР-эй габьяата артистнар Д. Дондуков, И. Миронов, Ю. Шангина, РСФСР-эй габьяата артистнар Н. Гендунова, А. Ильин, Ч. Генинов мүн лэ наадалсаха байна.

Капиталистическэ оронуудта хүниие хайшан гэжэ дарладаг тухайда «Хүн ба Шоно» гэжэ зүжэг соо тодорхойгоор харуулагдана. Советскэ композитор Б. Мокроусов энэ зүжэгэй хүгжэмыень бэшэһэн, балетмейстер М. Заславский танцыень зохёон табиһан байха юм.

Ородой классигуудай зохёолнуудһаа А. Н. Островскиин «Ой» гэжэ зүжэгые бурят хэлэн дээрэ бэлдэжэ байнабди. Баян ангиин түлөөлэгшэдэй аяг аашыень, элдэб арга мэхэ хэрэглэжэ баяжадаг, хүниие мүлжэхэ хүсэлтэй байдагыень тодорхойлно.

Мүнөө театрнай урдынхиһаа ондоо, зохид эрхэ байдалда ажаллажа эхилхэнь. Советскэ хүнүүдэй культурна эрилтые улам һайнаар хангаха зорилгоор Парти, Правительствомнай театрын биледэй үнэ сэнгые доошолуулаа. Манай театртахи үглөөнэй спектакльда билет 2-һоо 7 түхэриг хүрэтэр, үдэшын спектакльда 3-һаа 10 түхэриг хүрэтэр сэнтэй байха юм.

Эмхидхэлэй-творческо хүдэлмэрээ улам һайжаруулхын тулада театрын хүдэлмэрилэгшэд репертуараа өөһэдөө шэлэжэ абаха, элдэб һонин асуудалнуудые өөһэдөө шиидхэхэ эрхэтэй болоо.

Ямар репертуартай байха тухай, зүжэгүүдэй удхын ба уран найруулгын шанар, актёрой болон режиссёрой мэргэжэл дээшэлүүлхэ, театрын хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн шүүмжэлэл ба дурадхалнуудые шэнжэлэн хараха шухала асуудалнуудые театрын уранһайханай совет шиидхэхэ болоо.

Шэнэ заабариин ёһоор хадаа уранһайханай соведэй гэшүүд юрэл томилогдохогүй, харин мэргэжэл ехэтэй артистнуудай дундаһаа коллективэй хамтын суглаан дээрэ нюуса гуримаар һунгагдадаг болохо байна.

Өөрын онсо шэнжэтэй бурят-монголой драматургиие, режиссёрнуудай, уранзураашадай, актёрнуудай шадабари мэргэжэлые улам дээшэлүүлхэ, удхагүй, һула зүжэгүүдые ажалшадта харуулхагүй гэжэ театрынхид оролдохо зэргэтэй.

Театрымнай артистнууд драматург Д. Батожабайтай сугтаа хүдэлжэ, «Барометр шуурганай болохые харуулна» гэһэн зүжэг бэлдэжэ дүүргэхэ болонхой. Энэ зүжэг—1905 оной үеэр Забайкальеда болоһон революционно событи мүн. Партиин даабаряар Забайкальеда эльгээгдэһэн, дүлэтэ революционер И. В. Бабушкин, революционно хүдэлмэреэрээ тэрэнэй нүхэр болоһон бурят Ц. Ранжуровай образууд зүжэг соо гаргагданхай. Энэ зүжэг 1957 оной түрүүшын квартал соо ажалшадта харуулагдаха юм.

«Банзарай хүбүүн Доржо» гэжэ романай автор Ч. Цыдендамбаев театрын хүдэлмэридэ һаянай эдэбхитэйгээр хабаададаг болоо. Мүнөө нүхэр Цыдендамбаев хоёр зүжэг манай театрта бэшэжэ байна.

«Уур сухалай поэма» гэжэ зүжэг соонь Сибирьтэ гражданска дайнай үедэ ажаһууһан Борнаев баянай бүлэ, иимэ хүлгөөтэй үедэ гур[...] хүбүүдэйнь ондо ондоо харгы[...] ошоһон тухай хэлэгдэнэ.

Ч. Цыдендамбаев «Городой [...] хухална...» гэһэн шог комеди соо[...] ажабайдалаймнай дутуу дунда[...] дые, хуушанай үлэгдэлнүүдые [...] ёгтоор сорьён шүүмжэлнэ.

Залуу уранзохёолшо Ц. Бал[...] гэр бүлэдэ, үхибүүдтэ хама[...] асуудалаар зүжэг бэшэжэ байна[...]

Колхознигуудай болон баг[...] рай байдал харуулһан «Баяр» [...] зүжэгые Шагжин бэшэжэ бай[...]

Бурят арадай байдалые ха[...] һан сэдьхэл хүдэлгэмэ зүжэг[...] бэшыт гэжэ Бурят-Монголой үн[...] уранзохёолшо Х. Намсараевта, [...] матургнууд Н. Балдано, А. Ша[...] та манай театр хандаһан байгаа.

Бурят драматургнуудай зо[...] нууд манай репертуарта саашa[...] гол һуури эзэлхэ ёһотой. Тиимэ[...] ладань манай уранзохёолшод, [...] матургнууд коммунизм байгуул[...] советскэ арадай байдал тухай [...] нирхомоор олон зүжэгүүдые бэ[...] аабза гэжэ найдагдана.

Советскэ хүнүүд Агуусхэ Октя[...] ска революциин 40-дэхи ойн угт[...] болгон бэлэдхэжэ эхилээ. Мүн [...] рят-Монголой драмтеатрын ар[...] нууд энэ гайхамшагта ойе ехэ [...] лэдхэлтэйгээр угтаха хүсэлтэй.

Артистнуудай ажал-хүдэл[...] тухайдаа ажалшадай үмэнэ то[...] хэдэг болохо юм. Театр хараг[...] энэ хэрэгтэ угаа ехэ туһа хүр[...] аргатайшье, хүргэхэшье аабза [...] найдагдаха байна.

Партиин XX съездын заабар[...] дые бодото дээрэнь бэелүүлэн, [...] зэгы удхатай, уранһайханайнгаа [...] лаар эрхим зүжэгүүдые респ[...] кынгаа ажалшадта харуулхын [...] лөө манай театрын хүдэлмэр[...] шэд хүсэ шадалаа гамнангүй ор[...] дохо.

Ц. БАЛБАРОВ, Бурят-Монго[...] гүрэнэй драмтеатрын дирек[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: драматург Лаврентьевэй бэшэһэн «Иван Буданцев» гэжэ зүжэгэй нэгэ сценэ. С. Доржиевай фото.

Республикын предприятинуудта

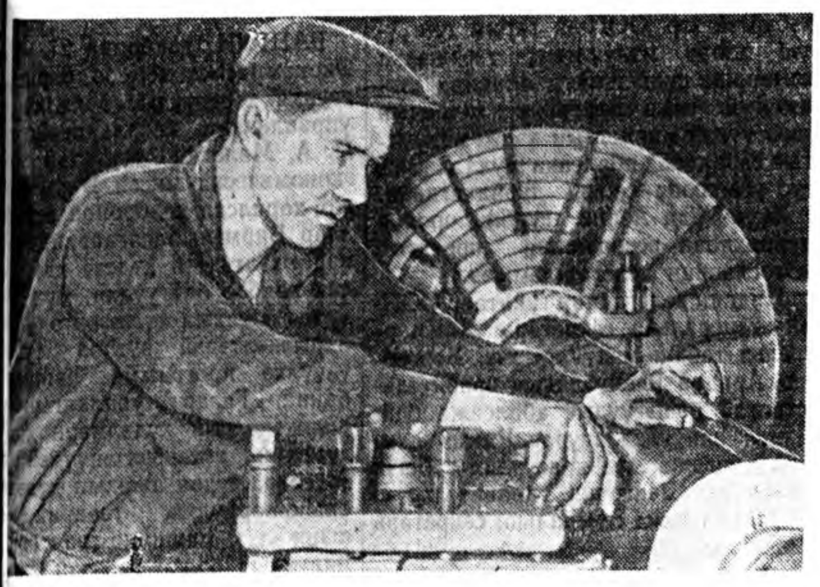

ПВЗ-гэй паровозо-колесно цехын токарь Анатолий Лебедев халаан бүри хоёр нормо дүүргэнэ. Нүхэр Лебедев эрхимээр ажаллахаһаа гадна үдэшын техникумдэ һуралсана.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Лебедев ажаллажа байна.

Ф. Сорокиной фото.

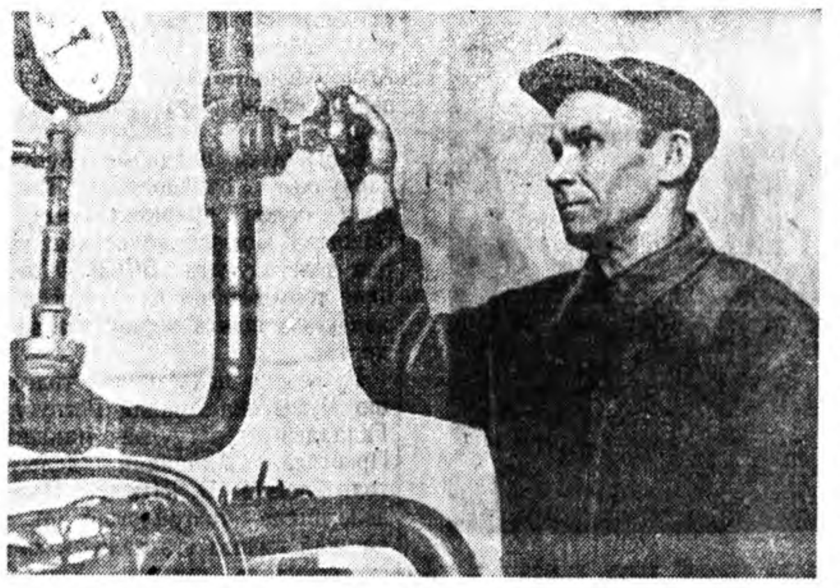

Улан-Удын мяха-консервнэ комбинадай техническэ фабрикануудай цехын ахалагша машинист нүхэр П. Д. Докукин түрүүшүүлэй зэргэдэ гаража, даалгабаряа үдэр бүри 130 процент дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Д. Докукин.

З. Веснинагай фото.

Загаһа бариха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэе

„Байкал" артелиин загаһашад

...анскын аймагай «Байкал» ар... табадахи табанжэлэй туршада ...дэ 12 мянга гаран центнер эр... шанартай загаһа тушаагаа. ...е соо артелиин гэшүүдэй олзо ...нь нилээд ехэ болоһон бай...

...ртиин XX съездын түүхэтэ ...хэбэринүүдээр зоригжоһон ар... гэшүүд зургаадахи табанжэ... түрүүшын жэлэй түсэбые бол...онь урид дүүргэхын түлөө со...стическэ мүрысөөндэ орол... загаһа бариха түсэбөө Совет... Конституциин үдэр хүрэтэр ...эжэ, жэлэй дүүрэтэр 1000 ...нер загаһа түсэбһөө гадуур үгэ...шиидэһэн юм. Тус артель аба...ялгаяа болзорһоонь урид дүүр... түлөө тэмсэхэ зуураа, зэргэ... байдаг Карл Марксын нэрэм... артельтэй мүрысэнэ. 1956 оной түрүүшын кварталда мүльһэн дороһоо загаһа бариха үедэ Е. М. Поповой хүтэлбэрилдэг бригада түрүүшүүлэй зэргэдэ гараад, даалгабаряа 195 процент дүүргээ.

Артелиин загаһашад энэ жэлэй гурбадахи кварталайнгаа даалгабариие амжалтатайгаар дүүргээд, гүрэндэ 1793 центнер загаһа тушаагаа. Артелинхидэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Г. И. Кыштымовэй хүтэлбэрилдэг бригада түрүү һуури эзэлээ. Энэ бригадынхид 9 һарынгаа даалгабариие 105,5 процент дүүргэв.

Ажалай эмхидхэлэй зүбөөр табигдаһанай, шэнэ техникын хэрэглэгдэһэнэй ашаар лэ загаһашад иимэ амжалта туйлаа. Загаһашадай бригаданууд дүй дүршэлтэй, хэрэг ажалаа һайса мэдэхэ хүнүүдһээ бүридүүлэгдэнхэй. Бригадануудай гэшүүдэй дунда ажалай журам һайн.

Мотортой онгосонууд болон катернууд загаһашадай ажалые ехээр хүнгэдхэнэ. Юуб гэхэдэ, загаһашад катернуудтай, мотортой онгосонуудтай болоһонһоо хойшо Байгал соогуур олон зуун километртэ түргөөр ябаха аргатай болоо.

«Байкал» артелиин загаһашад мотортой онгосонуудтай болоһон сагһаа хойшо ямаршье сагта загаһа амжалтатайгаар баридаг болоо. Энэ артельдэ һаяхан шэнэ бригада эмхидхэгдээ. 18 хүнһөө бүридэһэн энэ бригадые дүй дүршэлтэй загаһашан Г. М. Благодетелев хүтэлбэрилдэг болоо. Шэнэ бригадын гэшүүд Ярууна нуурнуудта загаһа барихаяа ошобо.

Артелиин загаһашад мүнөө үедэ мүльһэн дороһоо загаһа бариха бэлэдхэл хэжэ байна.

И. Николаев.

Нүхэр Мархоновой бригада

...галай алдар солото загаһаша... гэн Анатолий Иванович Мар...ые Байкало-Кударада хэн та...үйб? Корсаково тосхоной үб...үгшэд Анатолий Ивановичын ...ар бага наһандаа хахуули ба...ай Харауз голой эрьеэр загаһа ...ка ябахыень ходо харадаг бай... Теэд, Мархоновтоной уг гарба...ые хэды заянай загаһашад ...ан гэхэ.

...өө нүхэр Мархонов таби га... болобошье, хори гаран жэл... Корсаковска загаһанай заводто ...дираар хүдэлмэрилнэ. Энэ үе Анатолий Иванович далайда за...агналгаар ехэхэн дүй дүршэл...олонхой.

Бүхы залуу наһаяа Байгал ...й дээрэ үнгэргөөб. Урдань за... бариха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ байһан юм. Гар һэлюуртэй модон онгосоор далайда гарахань аюултайшье һэн. Мүнөө ямар ондоо болоо гээшэб. Бригадымнай гэшүүд баян техникээ дүүрэнээр ашаглажа, зургаадахи табанжэлдэ бүри ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой,—гэжэ бригадир Мархонов хүхюутэйгээр хөөрэнэ.

Тэрэнэй дааһан бригада заводойнгоо коллективэй дунда түрүүлэн ехэ гүнзэгыдэ омоли бариха түрүү арга хэрэглэһэн байна. Тиин энэ бригадынхид июль һарын 15-һаа сентябриин 1 болотор 120 центнер омоли барижа гүрэндөө тушаагаа. Мүнөө тус бригадынхид жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур загаһа бариха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Анатолий Ивановичын хоёр хүбүүд Николай, Алексей гэгшэд бригадын түрүү загаһашадай тоодо оролсодог. Николай мотористаар хүдэлмэрилхэ зуураа, бригадынгаа моторно лодконуудые хэзээдэшье бэлэн байлгадаг. Загаһашан Анна Цыбиковна Пилаева бригадынгаа гэшүүдэй дунда шадамар бэрхээрээ хүндэтэй болонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ Байгал далай абари зангаа хубилганхай, үбэлэй хүйтэндэ диилдэхэгүй гэһэндэл эршэтэ долгёо эбхэрүүлнэ. Теэд үбгэжөөл Мархоновой бригадынхид хүдэлмэрее таһалдуулаагүй. Тэдэнэр Сэлэнгэ мүрэнэй адагта ерэжэ, хаалта хэрэглэн загаһа барилгаяа улам эршэмтэйгээр үргэлжэлүүлнэ.

И. Гутарин.

Улан-Удын паровозно депо арбан һарынгаа даалгабари амжалтатайгаар дүүргэв. Мүнөө энэ депогой хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Нүхэр А. В. Холодковой хүтэлбэрилдэг бригадын слесарьнууд А. И. Неустуепов, Г. Е. Сапожников, И. И. Антонов, харуулдагша Ф. Е. Кожевников, токарь Н. Н. Хомяков болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, халаан бүридэ нормоёо 180—220 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: токарь нүхэр Хомяков хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Газетэ, журналнуудые олоор тарааха

1957 ондо газетэ захилга байгша оной сентябриин 15-һаа эхилээ. Партийна организацинуудтай хамта хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй олониитын дунда ойлгуулам-жын ба эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулһан газарта газетэ, журналнуудые захилга эмхитэйгээр ябуулагдана. Жэшээнь, Кударын аймагта энэ хүдэлмэри муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Эндэ газетэ захилга дүүрэхэ дүтэлөө. Мүн Прибайкальска, Сэлэнгын, Баргажанай, Зэдын, Түнхэнэй аймагуудта энэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Газетэ захилгада ниитын түлөөлэгшэнэр ехэ үүргэ дүүргэжэ байна. Жэшээнь, Прибайкальска аймагай «Путь коммунизма» колхоздо ниитын түлөөлэгшэ Василий Иванович Куликов колхозниигуудай дунда советскэ хэблэл тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, газетэ захилгые дүүргэжэ. Мүн энэ хүдэлмэридэнь колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Тарасов ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Гадна, Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздохи түлөөлэгшэ нүхэр Караваева һайнаар хүдэлнэ. Эндэ айл бүхэн газетэ захинхай. Сэлэнгын аймагай Кагановичын, Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта захилгын хүдэлмэри дүүрэжэ, эндэхи айл бүхэн газетэ захяа.

Энээнтэй хамта, мүн газетэ захилга зарим газарта муугаар ябуулагдажа байна. Байгша оной ноябриин 1-нэй мэдээгээр центральна газетэ захилга 52,7 процент, республиканска газетэнүүдые захилга 20 гаран процент болоо. Илангаяа Иволгын, Хэжэнгын, Заиграйн, Кяхтын, Мухаршэбэрэй аймагуудта, Городок городто газетэ тараалга аргагүй муугаар ябуулагдажа байна. Жэшээнь, Кяхтын аймагай Маленковой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта, Бичурын аймагай «Защита мира», «Ленинский путь» колхозуудта газетэ, журнал захилга оройдоо эхилээдүй.

Газетэ захилгын муугаар ябаһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ хэлхеэ холбооной эдэ аймагуудай конторонуудай начальнигууд, аймагай түлөөлэгшэд энэ политическэ удхашанартай хэрэгтэ хайша хэрэггүйгөөр хандана. Энэ хэрэгтэ хэлхеэ холбооной предприятинуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые, почтальонуудые, эдэбхитэдые хабаадуулнагүй. Тиихэдэ эдэ аймагуудай партийна организацинууд энэ хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй.

Энэ үлэгшэ саг соо газетэ тараалгаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой болоно. Центральна журнал захилга декабриин 5-да, центральна газетэ—декабриин 10-да, республиканска газетэ—декабриин 20-до дүүргэгдэхэ ёһотой. Хэлхеэ холбооной аймагуудай хүдэлмэрилэгшэд, аймагуудай түлөөлэгшэд, хэлхеэ холбооной бүхы хүдэлмэрилэгшэд газетэ захилгые саг сооһонь дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулха, хүдөө ажахыгаар гарадаг газетэ, журналнуудые тарааха тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри һайса ябуулха ёһотой. Мэргэжэлтэ, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэ, механизатор, колхозник бүхэн хүдөө ажахын ямар нэгэн хэблэл абадаг байха ёһотой.

Мүн нютагуудтахи партийна организацинууд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха үүргэтэй, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд эдээнһээ туһаламжа хүлеэжэ байна.

П. Разницын, Хэлхеэ холбооной БМАССР-эй Управлениин хэблэл тараалгын начальник.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Хубилалта болоогүй

Гэгээтын хүдөөгэй клуб муугаар хүдэлнэ гэжэ олон дахин хэлсээн гарадаг һэн. Теэд энэ клубай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгоор хоёр, гурба һарын урда тээ, тэндэ шэнэ хүн, нүхэр Князькин клубые даагшаар табигдаа бэлэй. Теэд нүхэр Князькин клубай хүдэлмэриие һайжаруулаагүй. Клубые даагшаар ороһонһоо хойшо юушье хээгүй байһаар. Мүнөө хэдэн һарын туршa соо нэгэшье кино харуулагданагүй.

Энэ клубта 2500 түхэригэй хүгжэмэй хэрэгсэлнүүд бии. Мүн хэдэн олон хэһэг элдэб газетэ, журналнуудые абадаг. Теэд тэдэ бүгэдые нүхэр Князькин өөрынгөө гэртэ хадагалаад байдаг. Мүнөө клуб соонь тооһо шоройдо дарагдашаһан стол, эбдэрхэй хэдэн стул, скамейкэнүүдһээ бэшэ юушьегүй, хооһон. Клубай дэргэдэхи библиотекэ мүн хүдэлнэгүй.

Д. Санданов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Урда жэлэйнгээ алдууе дабтана"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын октябриин 25-най номерто толилогдоһон юм.

Тэрээн соо Иволгын аймагай «Коммунизм» колхоз малайнгаа үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэнэ. Малайнь байранууд задагай, хото хорёонь муу байһаар. Хурьгадай байра баригдажа дүүрээдүй гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Колхозой партбюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, статья соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаба. Малай байрануудые заһабарилха, шэнэ байрануудые бариха хүдэлмэри ойрын сагта дүүрэхэнь. Мүн малажалай хүдэлмэрилэгшэд культурна ажаһуудалаар хангагдаа,—гэжэ манай редакцида КПСС-эй Иволгын айкомой Саянтын МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Цыренов мэдээсэбэ.

СССР-тэй һайн харилсаа холбоотой байлга—Япондо тон шухала

...етско-японско хэлсээнүүдэй ...оной октябриин 13-һаа 19 хүрэ... Москвада болоһоной ашаар, ...й хойто тээхи уласхоорондын ...саануудта хамаатай үшөө нэгэ ...ла асуудал амжалтатайгаар ...хэгдээ. Японой, Советскэ ...ай хоорондохи дайнай байдал ...улагдаа, эб найрамдалта, хүр...онной хани харилсаан һэргээг... Совет ба япон арадуудай ажа...лай эрилтэдэ таараха шэнэ ша...э хоёр ороной хани харилсаан...илээ.

...ериканска империализмын баа... доро «баруунай шэглэл ба...» Японой зарим бүлэг хүнүү... буруу политикань тэрэнэй бэеэ ...ай байдалда, экономическа ...туһада айхабтар ехэ хоро хо... ушаруулаа гэжэ дэлхэйн ...охи дайнһаа хойшо үнгэрһэн ... нэгэн жэл эли тодоор харуу... Советскэ Союзай ба Японой ...ндо дайнай байдал болюулха... дипломатическа хани харилсаа ...оходо Японой уласхоорондын ...хүндые дээшэлүүлхэ, бэеэ даа... байдалыень бэхижүүлхэ, дэл... бүхы оронуудтай харилсаагаа ...аруулха хэрэгыень хүнгэдхэхэ ...

...сквада хэлсээнүүдэй хэгдэхэ ... экономическа асуудалнууд ... ехэ анхарал хандуулагдаһан ... Советскэ Союзтай, Хитад бо... социалистическэ лагериин бусад ...удтай худалдаа наймаа хэдэг ... барисаагаа таһалһан дээрэ... Японой экономическа бэрхэ...нууд ехэнхидээ гараа гэжэ ...элитэ боложо байнхай. Ху... наймаа хүгжөөхэ тухай, улад ... үлэмжэ таарамжатай гурим хангалсаха тухай советско-японско протоколдо гар табиһан ушар, мүн худалдаа наймаанай договор баталха хэлсээ хэжэ һаяар эхилхэ тухайда үгэеэ ойлголсоһон ябадал хоёр ороной хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ ехэ арга бии болгоно.

Дайнай хойто тээхи үедэ Японой экономиконь тон тэгшэ бэшээр хүгжэһэн байна. Дзайбацу гэдэг японско монополинууд дайнай һүүлээрхи түрүүшын жэлнүүдтэ ороноо экономическа талаарнь һэргээн хүгжөөхэ хэрэгые таһалдуулаа һэн. Дайнай үедэ сэрэгэй резерв болгон суглуулагдаһан ехэ түүхэй эд, эдеэ хоолой ехэ нөөсые далдалан, дэлгүүр дээрэ гаргажа үнэтэй сэнгээр худалдаад айхабтар ехэ ашаг олзо олоһон, арад зониие ядуу байдалда оруулһан байна. Энэ бүгэдэнь Японой экономическа хүгжэлтые ехээр һаатуулаа. Дайнай хойто тээхи түрүүшын табанжэлэй туршада, Японой экономико дайнай урда тээхи хэмжээндээшье хүрөөгүй юм.

1950 оной зунһаа хойшо—Корейдэ дайнай эхилхэтэй хамта американска сэрэгэй ехэ захилнуудай орожо захалхаһаа хойшо—Японой промышленность дэбжэжэ эхилһэн байгаа. Эдэ захилнуудһаа үндэһэлэн, дайн сэрэгэй үйлэдбэритэй холбоотойгоор Японой хүндэ промышленностиин һалбаринууд, тусхайлан хэлэбэл металлургическа, судна барилгын, хүндэ машина бүтээлгын, химическэ промышленностиин һалбаринууд түргэнөөр хүгжөө. Сэрэгэй экономикотой холбоогүй һалбаринуудай (жэшээлхэдэ, бүд нэхэдэг ба эдеэ хоолой промышленностиин) үйлэдбэринь хороогдоһон юм, хороогдоһоор байна. Бишыхан предприятинуудые усадхаха гэһэн түсэбтэй дашарамдан, Японой бүд нэхэдэг үйлэдбэриһөө 200 мянган хүдэлмэришэд гаргагдахаар багсаагдана.

Корейдэхи дайнай ябуулгын зогсоогдоходо, американска сэрэгэй захилнууд ехээр хороо. Тэрээнһээ боложо, Японой экономиконь үшөө ехэ хохидолдо ороһон байна.

Тус ороной гадаадын худалдаа наймаан илангаяа муу байдалтай болоо. Япон хадаа түүхэй эдэй, эдеэ хоолой нөөсөөр дутамаг юм. Экономикоёо һайнаар хүгжөөхын тулада, газаа тээшэнь гаргаха эд бараа үйлэдбэрилдэг промышленностиин һалбаринуудые хүгжөөхэ ёһотой болоно. Орон дотор бүтээгдэһэн суднануудай 70 процент шахуунь, юрын бүдэй 30 процентнь, промышленностиин бусад һалбаринуудай бүтээһэн зүйлнүүдэй ехэнхи хубинь газаа тээшээ гаргагдадаг байха юм.

Холбоото Штадуудай зүгһөө Японой гадаадын худалдаа наймаанда зорюуталжа хизаарлалта хэһэнһээнь шалтагаалан, өөрынгөө хүршэнэртэй—Советскэ Союзтай, Хитадай Арадай Республикатай наймаа хэхэ таатай дэлгүүрһээ Япон һахагдаа. Американска монополинууд Японой дулдыданги байһые һамбаашалан, өөрынгөө эд бараа наймаалха тон шухала дэлгүүр болгоһон, мүн баһа япон бараа худалдаха ябадал хизаарлаһан байна.

Үндэр сэнтэй американска эдые ехээр худалдажа абадаг дээрэһээ Японой эд бараанай өөрынь үнэ дээшэлээд, дэлхэйн дэлгүүр дээрэ Японой үрьдэлдэхэ хүсэ шадалые буурруулна. Жэшээнь, Япон орон мүнөө нэгэ тонно американска нүүрһэ худалдан абахадаа, Хитадай Арадай Республикаһаа асаргадаха тонно нүүрһэнһээ 17 доллароор дээшэ сэн түлэнэ.

США-тай хэдэг худалдаа наймааһаа Японой монополинууд ашаг олзодо хүртэдэгынь элитэ. Жэшээнь, 1950 оной мартда дүүрэһэн жэлэй турша соо Японой бүхы капиталистическэ үйлэдбэринүүд Японой тусхай мэдээсэлэй ёһоор 94,1 миллиард иенэй хэмжээтэй ашаг олзо оруулһан аад, 1953 оной мартда дүүрэһэн жэлэй туршада энэ ашаг олзонь 4,6 дахин нэмэжэ, 437,6 миллиард иен болоһон байна. Американска монополистическэ капитал Японһоо бүри ехэ ашаг олзо гаргажа абаһан байха юм. Японой финансын министерствын тусхай мэдээсэлһээ харахада, США 1954 оной март хүрэтэр Японһоо 12.500 миллион үлүүтэй иен абаашаһан байна.

США-тай худалдаа наймаа хэһэнһээ Японой экономиконь һайжарнагүй, харин улам ехээр задагайран һандарна. Энээнһээнь Японой ажалшад, түрүүшын ээлжээндэ хүдэлмэришэн анги илангаяа ехээр хохидоно. Мүнөө япон хүдэлмэришэдэй бодото салин хүлһэниинь дайнай урда тээхи үеын хэмжээнэй миил 51 процент болоно. Хүдэлмэригүй ба заримдаа хүдэлмэрилдэг 10 гаран миллион хүн Японд бии.

Мүн Японой хүдөө нютагуудтахи байдалынь баһал һайн бэшэ байна. Американска эзэмдэлгэдэ һаяхан ороод байха үедөө, американска засагаархидай заабаряар Японой правительствын хэһэн аграрна реформо үгытэй таряашадай байдалые хүнгэдхөөгүй. Японой газартаряалангай ба ой модоной ажахые эрхилдэг министерствын мэдээнэй ёһоор, 1951 ондо Японой 2.800 мянган таряашад газар арендовалһан юм. Бага газартай таряашадай байдалынь тон муу гэбэл: хүдөө ажахыһаа абадаг олзонь ажамидарха хэрэглэлые оройдоо хангажа шадахагүй байна. Тэдэниие ехэ налог, хүндэ үнэ сэн хашана. Американска хүдөө ажахын продуктнуудай үлөөдһые асархадань япон таряашадай байдал бүри ехээр муудана. Юундэб гэхэдэ, США-гэйхид үни удаан хэбтэжэ муудашаһан зүйлнүүдые Япондо асаржа, эндэхи продуктнуудай үнэ сэнһээ химдаар худалдадаг. США нёдондо жэл шэниисынгээ тонные 74 доллар 90 центээр Японд худалдаһан юм. Харин тиихэдэ Японой тонно шэниисэнь 95 доллар 10 цент сэнтэй байгаа. Японойхид иимэ ушарһаа хүдөө ажахынгаа үйлэдбэрилгые хороохо баатай болоо. Жэшээнь, шэниисэ таридаг талмайнь 1950 онһоо 1955 он хүрэтэр 13 процент хороо.

Японд газартаряалангай жэжэ ажахы ехээр дэлгэрэнги юм. Ремесленнигүүд жэжэ наймаашадтай, жэжэ үйлэдбэриин эзэдтэй хамтадаа 10 миллион хүн болодог. Эдэнэйшье байдал ехээр муудаа. Америкын ба Японой харьяата капиталистическэ томо фирмэнүүдтэй үрьдэлдэжэ тэсэнгүй, ехэ налогой гарза гайдаа орожо, тэдэнэр хүдэлмэригүйшүүлэй тоое нэмээнэ.

Японой хүн зонойнь нилээд ехэхэн хуби болодог япон интеллигенцишье хүндэ байдалда оронхой (600 мянга үлүүтэй интеллигентнэр саг үргэлжын ажалгүй ябадаг). Тэдэнэй салин хүлһэниинь ажамидаралай адаг бага эрилтыешье хангадаггүй байха юм.

Япон эхэнэрнүүдэй байдал тухайда тусгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Промышленностиин элдэб һалбаринуудта, хүдөө ажахыда 16 миллион эхэнэрнүүд хүдэлмэрилдэг. Японой конституциин ёһоор эхэнэрнүүдтэ демократическа эрхэ олгогдоһон нэрэтэй аад, үнэндөө орон доторнь үлэһэн барга бүдүүлиг харилсаанай үлэгдэлһөө тэндэхи эхэнэрнүүд хохидоһоор зандаа. Мүнөө япон эхэнэрнүүд эб найрамдалай түлөө, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ улам эдэбхитэйгээр жагсан бодожо байнхай. Атомна ба водородно зэбсэг хоримжолхо гэһэн хандалгада Японой 30 миллион хүн гараа табиһан юм, тэдэнэй хахадһаа үлүүнь япон эхэнэрнүүд байгаа.

США-һаа дулдыданги байһан ябадал Японой экономикын хүгжэлтэдэ һаад тойбо хэхэһээ гадна, бүхы япон арадта, илангаяа ажалша зондо тон ехэ бэрхэшээлнүүдые ушаруулна.

Тиимэһээ, Совет орон Япон хоёрой хоорондохи харилсаанай заһарһан тухай мэдээсэлые япон арадай ехэтэ һайшаан угтаһаниинь ойлгосотой. Советскэ Союзай ба Японой хоорондо дипломатическа һайн харилсаанай тогтоогдоһон ушар «уласхоорондын оршон соо бүри горьтойгоор бэеэ дааһан үүргэ дүүргэхэ арга Японд олгохо байха» гэжэ япон арад мэдэнэ. Японой гадаадын политикада ехэ хубилалта болохонь гэжэ Японой Социалистическэ партиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. «Азида эб найрамдал тогтоолгын аша туһада Хитадтай дипломатическа харилсаагаа энэ гэһээр һэргээхые оролдожо үргэлжэлхэ хэрэгтэй» гэжэ тус мэдүүлгэ соонь тэмдэглэгдэнэ. Мүн иимэл хараа бодолые Японой профсоюзуудай Генеральна совет баримтална.

Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондохи хэлсээн амжалтатайгаар дүүрээ. Хамтын Деклараци болон бусад документнүүдые баталһан ушар совет ба япон арадуудай эб эетэй, хани барисаатай байха гэһэн дура зоригые, хүсэл эрмэлзэлгые харуулна, түүхэтэ ехэ удхашанартай байна.

А. ВАРШАВСКИЙ.

Ц. ДОРЖИЕВ.

Үхибүүдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүд

ДАЛЬБАРААНУУД

Арбан тахяатай һэмди манайхи,
Алагхан боронь үгы болошоо.
Айлайшье тахяануудаар харааб
удаахан,
Ах-даа, тэндэшье үгы байшоо.
Хэдэн үдэр ходо бэдэрээб,
Харин олоогүйб, ямар мууб даа.
Шуран харсага улам нэтэрээд,
Саб шүүрэн абаашаа гү даа.
— Олдохоёо болёо бэзэ, тэрэшни,
Орхи даа бэдэрхээ,—гээ эжымни.
...Хори гаран хоног үнгэрөө,
Хүрэжэ ерээл тахяамнай өөрөө.
Гансаараа бэшэ: урда хойнонь
Гоёхон хөөрхэн дальбараанууд
бүмбэрөө.
Борохонууд, томошье бэшэл ха даа.
Хаана үндэгөө дараа гээшэб?
Халаг бэдэрээд олоогүйм муул даа.

ЗАГАҺАШАД

Дүүтэеэ хамта
Дүтын нуурта
Ошожо нэгэтэ
Загаһашалаабди.
Хүрэжэ ерэһээр
Хоёрлон тараабди.
Онсохон газар
Оложо шэлээбди.
Хахууляа хаяад,
Хүлеэн һуунаб.
Хараань хэзээл
Хүдэлхэнь гээшэб.
Одоошье угзаран
Огсомоор татаа.
Оһоо! томол загаһан
Ороол хаш даа.
Гарган гээд
Голхорооб ехээ;
Харин тэрэмни
Хөөлэнти байгаа.
Хахууляа дахяад
Хаябаб бушуухан.
Һуунаб үшөөл,
Һуунаб удаахан,
Хариха саг
Харин дүтэлөө.
Олзомни багашаг
Оройдоол долоо.
Дүүмни намһаа
Дүрбөөр үлүүлээ.
Атаархааб үнэнһөө
Ахань аад, булигдааб.

В. ЖАЛСАНОВ.

„ДОКТОР“

Долоо, найма үдэртөө
Дүүм духаараа мүргэдэг.
Янгууша юумэ аад, юрэдөө.
Янгархаад, ёолоод һуушадаг.

Эгээл тиихэдэнь дүүгээ
Эмшэлдэг «доктороын» болодогби.
Бариад ерэдэг түнтүүгээ,
Биинь баһал хүхидэгби.

Һасайнхиһаа һая ерэһэмни
Һагсайхадажа һуубал даа.
Хоргодооб гэжэ барһамни
Хайрсагай араар оробол даа.

Гоёхоноор толгойгоо хазайлгаад,
«Гүг-гүг» гэжэ шагааба.
«Хаанаб?» — гэхэдэм, бултайгаад,
Хайрсагай эрмэг мүргэшэбэ.

Урданайнгаа янзаар эльбэһээр
Үлеэжэрхёоб түнтүүень.
Үлеэн сасуум тэрьсэлһээр
Үгы болошоо үбшэнгынь.

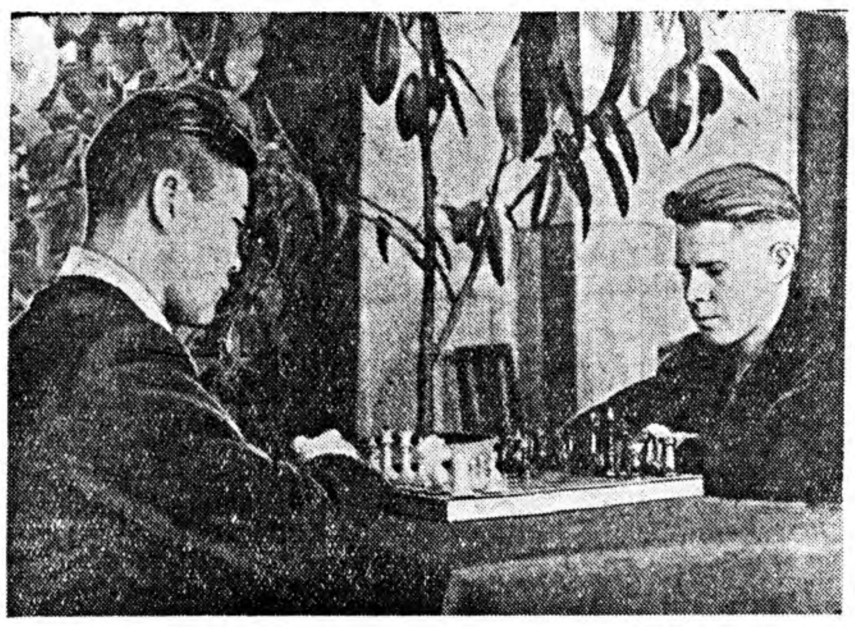

Улан-Үдын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой залуу хүдэлмэрин дэй байрада шатарай кружок эмхидхэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: паровозо-хабсаралгын цехын хүдэлмэришэн Н. Содномов кузнечнэ цехын хүдэлмэришэн Ф. Ковалев хоёр сүлөөтэй сагтаа шатар наадажа байнад.

Е. Ринчиновагай фото.

Ном наймаалдаг түрүү магазин

Кабанск тосхондо долоон жэлэй саана ажалшадай эдэбхеэр номой магазин нээгдээ һэн. Тиихэдэ Алексей Иванович Сахно тэрэ магазинай даагша болоһон юм. Нүхэр Сахно эдэбхитэй, оролдосотой хүн туладаа, түрүүшынгээ үдэрһөө эхилжэ эрхимээр ажаллан, магазинайнгаа хүдэлмэриие эрид һайжаруулһан байгаа. Энэ хэрэгтэнь ажалшад олоороо хабаададаг, һони һонин дурадхал һанамжануудые оруулдаг байба.

15 жэлэй туршада номой наймаанай хүдэлмэридэ ябажа, ехэ дүршэлтэй болоһон Алексей Иванович ном худалдан абагшадай эрилтыень хайшан гээд хүсэдөөр хангахые һайн мэдэхэ байгаа. Уншагшадтаяа нягта холбоо байгуулха зорилго табиһан юм. Ном худалдан абагша хүн бүхэнтэй хөөрэлдэдэг, зүбшэлсэдэг юм. Наймааша Метёлкина нүхэр Сахнодо саг үргэлжэ туһа хүргэдэг байба. Эдэнэр уншагшадайнгаа эрилтые һайса хангахын тула, хаана ямар номой хэблэгдэн гараһые мэдэжэ байдаг. Мэргэжэлдэнь, дура хүсэлдэнь таарамжатай номуудые уншагшадтаа дурадхадаг. Шэнэ гараһан номууд тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэдэг.

Литература захиха түсэбөө предприяти, һургуули, эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэдэг. Һүүлээрнь ямар номуудые асарха тухай захилаа дээшэнь эльгээжэ, хэрэгтэй литератураяа ном наймаалгын базаһаа сэхэ абадаг заншалтай.

Шэнэ номуудай магазинда асаргадаһан тухай газетэдэ гаргуулдаг, радиогоор тунхаглуулдаг. Мүн магазинай витринэдэ шэнэ номуудые табижа харуулдаг. Магазинда ерэһэн литература арбаад гаран таһагуудта (захилай, бурят-монгол хэлэн дээрэ гараһан литература гэхэ мэтэ) хубаагданхай байдаг. Магазинда асарагдаһан номууд зааханшье удааруулагдангүй уншагшадта худалдагдана. Хүдөө уншагшадта тон шухала номуудые (хүдөө ажахын литература, ниитэ-политическэ асуудалнуудаар бэшэгдэһэн номуудые) түрүүлэн худалдаха гэжэ оролдодог. Номуудые захигшадай дунда горьтой хүдэлмэри хэгдэнэ. Эндэ хамтадаа 300-гаад хүн элдэб зохёолнуудые магазинаар дамжуулан захижа абана. Тэдэнэй тоодо элдэб мэргэжэлтэд, колхознигууд, механизаторнууд болон бусад бии. Жэшээнь, Темлюйскэ МТС-эй механик нүхэр Волынко А. П. Чеховэй, А. Гайдарай ба Дж. Лондоной зохёолнуудые захиһан байна. Мүн аймагай колхозуудай библиотекэнүүд хүдөө ажахын ба бусад номуудые олоор захидаг болонхой. Эндэхи табан колхоз тус тустаа 2 мянган түхэриҥэй элдэб номуудые һаяхан захиба. Мүнөө жэлдэ колхозой 150 библиотечкэнүүд ажалшадай дунда тараагдаа юм.

Аймаг доторхи арбаад гаран библиотекэ энэ магазинаар дамжуулан элдэб шухала номуудые абадаг. Шухала, һонирхолтой номуудаар библиотекэнүүдые хангахын тулада энэ магазинай хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ оролдолго гаргана.

Ажалшадай дунда литература олоор тараахын тулада элдэб хөөрэлдөө үнгэргэгдэдэг. Суглаанай, слёдой, конференциин гү, али һайндэрэй үеэр саг зуурын киоскнуудые нээжэ, элдэб һонирхолтой номуудые ажалшадта худалдадаг.

Тус магазин ном худалдаха түсэбөө хэдэн жэлэй туршада үлүүлэн дүүргэжэ байнхай. Ном наймаалха республиканска конторын дирекци энэ магазинай хүдэлмэрилэгшэдые эрхим ажалайнь түлөө үнэтэ юумэнүүдээр оло дахин шагнаһан, грамотануудые үгэһэн байха юм. Мүнөө жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, ноябриин 1-дэ дүүргээ.

Тус магазин ном худалдан абагшадые эрхимээр хангахын, жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэхын тула Заиграйн раймагтай мүрысөөд, мүнөө түрүүлжэ гаранхай.

И. Баранов.

Модошодой уранһайханай самодеятельность

Үнгэрэгшэ субботын үдэшэ Шулуутайн леспромхозой клуб соо олон зон хүхюун сэнгэлиг байба. Үе үе болоод лэ ирагуу һайхан дуунай аялгануудай ханхинаха абяан зэдэлнэ. Эндэ леспромхозой уранһайханай самодеятельностиин ээлжээтэ концерт харуулагдахань.

Уданшьегүй хүшэгэ нээгдэжэ, сценэ дээрэ залуухан басаган гараад: «Концертээ эхилхэмнай»,—гэжэ хонгёохон хоолойгоор соносхобо.

Залуушуулай дуугаар уранһайханай самодеятельностиин коллектив концертээ эхилбэ.

...Шулуутайн леспромхозой Тамахтай гэжэ лесопунктын доодо складта ажалладаг модошодой дунда уранһайханай самодеятельность эмхидхэгдэһээр хэдэн жэл болобо.

Мүнөө эндэ Тамахтай, Старая Брянь, Кокэтэй гэдэг лесопунктнуудай нэгэдэмэл самодеятельностиие Тамахтайн клубые даагша нүхэр Бухвалов хүтэлбэрилнэ. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, трактористнууд, экскаваторщигууд, модо отологшод, бусадшье хүдэлмэришэд самодеятельностьдэ олоороо хабаадалсана. Уранһайханай самодеятельностиин коллектив һайндэр бүхэндэ, залуушуулай вечернүүдтэ концерт харуулдаг. Концертнүүдыень хүдэлмэришэд дуратайгаар харадаг юм.

Уранһайханай самодеятельностиин энэ коллектив гансал леспромхоздоо бэшэ, харин Заиграйн аймагай колхознигуудта, түмэр замай станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ концертнүүдые олоор харуулдаг.

Һаяар Ново-Ильинск гэжэ станциин ажалшадта модошод һонирхолтой концерт харуулаа. Мүн Илька тосхондо пенсионернүүдтэ зорюулһан тусхай концерт табиһан байна.

Байгша ондо уранһайханай самодеятельностиин харалгада тус коллектив нилээд ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэһэн байха юм. Шэнэ программа бүридхэхын тула дууша, хатаршад, уранһайханаар уншагшад хүдэлмэриингөө һүүлдэ үдэшэ бүри сугларжа шэнэ дуу, хатар һурадаг болобо. Сухаришагүй энэ хүсэл оролдолгонь һайн үрэ дүнтэй байгаа: уранһайханай самодеятельностиин аймагай харалгада Шулуутайн леспромхозойхид хоёрдохи һуури эзэлжэ, олохон дуушад, хатаршад магтаалай грамотаар шагнагдаһан байна.

Гэбэшье, леспромхозой уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Нэн түрүүн, тус коллектив искусствын талаар мэргэжэлтэй тусхай хүтэлбэрилэгшэгүй юм. Тиимэһээ самодеятельностьдэ хабаадагшад өөһэдөө дуу, хатарнуудые һураха баатай болоно.

Концертын программа соносхогдоходоо шүлэгэй, рассказай, дуу зохёоһон композиторай нэрэ нэрлэгдэнэгүй. Энэнь эндэ заншал болошонхой. Гадна, хүгжэмэй инструментнүүд эндэ дуталдана. Уранһайханай самодеятельностиин коллектив бүхэндэ нэн түрүүн баяан байха ёһотой, байдагшье тэжэ бултанда мэдээжэ. Тиин тус коллективтэ оркестрһээ байтагай баяаншье, аккордеоншье үгы юм.

— Хүшэгын нээгдэхэдэ сценэ дээрэхи дуушан хүгжэмэй дабталгагүйгөөр гэнтэ дуулажа эхилдэг,—гэжэ леспромхозой комсомольско организациин секретарь Валя Раковская хөөрэнэ. Тэндэхи профсоюзай организаци баяан абажа үгэхэбди гэжэ найдуулһаар үнинэй юм. Гээд мүнөөшье болотор хэлэһэндээ хүрэнэгүй.

Хэды иимэ дутагдалнуудтай байбашье леспромхозой уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад үүсхэл оролдолго ехээр гаргана. Энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадагшье хүнүүд олон. Тэдэнэй тоодо отологдоһон модо тушаажа абагша комсомолка Лида Кушнарева, электромеханик Роберт Кикин, тракторист Пашышкевичус ба бусад ороно. Уранһайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг нүхэд булта шахуу ажалдаашье эрхим амжалта түйладаг юм.

Леспромхозой уранһайханай самодеятельностиин коллектив ехэ удхашанартай, шухала юумэ хэжэ байна. Уранһайханай самодеятельность хадаа залуушуулай культурнаар амарха арга олгохоһоо гадна, тэдэнэй оюун бэлигые бадаруулна. Мүнөө самодеятельностиин коллектив түлбэритэ концертнүүдые табижа, сугларһан мүнгыень Англи, Франци ба Израилиин эзэрхэг түримхэй добтолгоһоо хохидолдо ороһон Египедтэ, тэрэнэй баатар арадта туһа болгон үгэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Үнгэрэгшэ субботын үдэшэ харуулагдаһан концерт тиимэ зорилготой концертнүүдэй нэгэн байгаа.

Г. Старикова.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 21. (ТАСС). «Венгерскэ асуудал» гэдэгые зүбшэн хэлсэлгэ Генеральна Ассамблейн ноябриин 20-ной үглөөнэй заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Венгридэхи байдалые буруугаар харуулхые оролдоһон, Венгриин арад болон правительствые, мүн Советскэ Союзай политикые хардаһан делегадуудта БССР-эй делегациие толгойлогшо К. В. Киселев үгэ хэлэхэдээ шанга харюу үгэһэн байна.

Румынска делегациие толгойлогшо Румынска Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Преотяса, Албаниин делегациие толгойлогшо Б. Штюла, Польшын делегациие толгойлогшо М. Нашковский гэгшэд үгэ хэлэжэ, «венгерскэ асуудал» гэдэгээр Кубын түлөөлэгшын дурадхаһан резолюциин проектые буруушаагаа.

Кубын дурадхаһан резолюциие чанкайшист дэмжэжэ үгэ хэлээ.

Тиигээд Генеральна Ассамблейн үдэрэй заседани хаагдаһан байна.

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 21. (ТАСС) «Венгерскэ асуудал» гэдэгые зүбшэн хэлсэлгэ Генеральна Ассамблейн үглөөнэй пленарна заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Тус заседани дээрэ Индиин, Индонезиин, Цейлоной түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ, гурбан ороной делегациин зүгһөө резолюциин проект дурадхаһан байна. Венгриин гражданинууд «оронһоо хүсөөр сүлэгдэнэ» гэһэн хэбэртэйгээр ООН-эй зарим гэшүүдэй хэһэн мэдүүлгые, тэрэшэлэн «ямаршье сүлэлгэнүүд манайда хэгдэнэгүй» гэжэ Венгриин гадаадын хэрэгүүдэй министрын хэһэн мэдүүлгые харалдаа абалсаха шухала гэжэ тус резолюци соонь дурадхагдана.

Зүүн-Урда Азиин гурбан ороной дурадхаһан резолюциин проектые Югославиин делегат дэмжээ.

Индиин делегациин гуйлтаар ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельд тобшо мэдүүлгэ хээ. Венгерскэ Арадай Республикын правительствотай бэшэгүүдые абалсажа байһанаа һануулха зуураа, Римдэ намтай уулзажа, хэдэн асуудал зүбшэн хэлсэхые Венгриин правительство дурадхаа гэжэ генеральна секретарь мэдүүлээ.

Ливанай түлөөлэгшэ үгэ хэлэхэдээ, «венгерскэ асуудалые» зүбшэн хэлсэлгэ Венгридэхи байдалые түргэнөөр гуримшуулха хэрэгтэ һаад ушаруулха байна гэжэ хэлээ.

Кубын дурадхаһан резолюциие Бельгиин, Грециин болон Испаниин делегадууд дэмжэһэн байна.

Генеральна Ассамблейдэ шашалдаанай боложо байха үедэ, Дунда Зүүн зүгтэ эзэрхэг түримхэй добтолгодо бэлэдхэл хэгдэжэ байна гэжэ Сириин түлөөлэгшэ Зейн Эд Дин мэдүүлээ.

Заседаниин түгэсхэлдэ советскэ делегациие толгойлогшо Д. Т. Шепилов үгэ хэлээ.

Арабска 11 ороной делегацинууд ООН-эй генеральна секретарьта бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 21. (ТАСС). Арабска 11 ороной делегацинууд ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельддэ бэшэг эльгээгээ гэжэ ООН-эй штаб-квартираһаа Юнайтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Газа шадарай хүн зоной, мүн Израилиин добтолго хэһэнһээ уламжалан нютагаа урилха баатай болоһон арабуудай байдалай тон бэрхэшээлтэй болоһон тухай мэдээсэлнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ хэблэлдэ гараһан байна. Эдэ мэдээсэлнүүдэй заримые Израилиин тусхай тушаалта хүнүүд, мүн ООН-эй хүдэлмэрилэгшэд гэршэлжэ үгэһэн байгаа. Амгаланаар ажаһуужа байһан хүн зониие ехэ багын илгаагүйгөөр аладаг хюдадаг тухай, хүнүүдые олоор сүлэдэг, түрмэдэ хаадаг тухай мэдээсэлнүүд бии.

Гадна өөрынгөө политикые бэелүүлхын тулада израилиинхид арабска хүн зониие айлгана, хэһээнэ гэжэ эдэ мэдээсэлнүүд гэршэлжэ үгэнэ.

Иимэ оршон байдалай тохёолдоод байхада нютагаа урилха баатай болоогшодые хамгаалха, энэ зорилгоор яаралтай хэмжээнүүдые абаха гээшэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин шухала уялга болоно.

Эблэрэлгэ тухай хэлсээгээр тогтоогдоһон демаркационно хилын саана Израилиин сэрэгүүдые дары гаргаха тухай 1956 оной ноябриин 3-да, 7-до Генеральна Ассамблей хоёр резолюци баталан абаа һэн. Тиин эдэ резолюцинуудые саг дары бэелүүлхэ тон шухала болоод байна.

Гадна Газа шадарай районие Израилиин эзэмдэһэнһээ. уламжалан тэндэ тохёолдоһон байдал тухайда генеральна секретариин хэһэн элидхэл тон шухала удхашанартай гэжэ бидэ тоолонобди».

Энэ документые ООН-эй гэшүүдэй дунда тараахыень бэшэгэйнгээ түгэсхэлдэ гуйһан байна.

Египедэй правительствын мэдүүлгэ

КАИР, ноябриин 21. (ТАСС). Египедэй правительствын тусхай мэдүүлгэ эндэ толилогдоо. Египет тушаа мүнөөшье нюуса үгэсэлгэ хэгдэһээр, тэрээндэ Англи Франци хоёр гол үүргэ дүүргэнэ. Тиихэдэ Израиль тэдэнэй тухирдаһаниинь боложо гэжэ Египедтэ боложо байһан юумэнүүд харуулаа гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Зэбсэгтэ добтолгын яажа эхилһэн тухай, буудалдаа зогсоохо, англо-франко-израильска сэрэгүүдые гаргаха гэһэн шиидхэбэринүүдые Генеральна Ассамблейн гаргаһан тухай, дэлхэйн олониитын эрилтэ хэһэнэй, Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин оролдолго гаргаһанай эсэстэ добтолго хэгшэдэй буудалдаа зогсоохо баатай болоһон тухай, англо-франко-израильска эзэмдэгшэдэй зэрлиг муухай ябуулгануудые хэдэг байһан тухайнь мэдүүлгэ соо саашадаа хэлэгдэһэн байна.

Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябахые хараалһан, мүн канал шадар сэрэгэй ябуулга хэхые хориһон 1888 оной конвенциие Франци Англи хоёр эбдэбэ. Тэдэнэр каналаар суднануудай ябалгада һаад ушаруулжа, уласхоорондын экономическа харилсаанда түбэг татаба гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Советскэ Союз Египет хоёрой хоорондо нюуса үгэсэлгэ хэгдэнэ гэһэн хэбэртэй хардалганууд мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэһэн байна. Египедтэ эсэргүү зэрлиг добтолго хэһэнээ, Египедэй газарые эзэмдэһэнээ зүбтүүлхын тулада тэдэ иимэ хардалгануудые хэнэ гэжэ Египедэй правительство тэмдэглэнэ гээд тус мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Хүнэй эрхэнүүд тухай декларациие эбдэһэн, амгаланаар һууһан манай арадта харата муухай добтолго хэжэ, энэрхы сэдьхэлэй бүхы гол ёһонуудые хэрэгсээнгүй хаяһан эзэрхэг түримхэйшүүлэй хорото аашануудые мүрдэжэ үзэхые бидэнэр эринэбди. Египедтэ эсэргүүгээр хэгдэжэ байһан зэрлиг муухай добтолгые мүрдэжэ үзэхэ тусгаар комитет Улаан Хэрээһэнэй уласхоорондын организацитай, хүнэй эрхэ хамгаалха комитедтэй хамта байгуулхыень Нэгэдэмэл Нацануудай Организациие, тэрэнэй элдэб комитедүүдые бидэнэр гуйнабди. Бүхы дэлхэйн арадуудай эбтэйгээр ажаһуухын тулада эзэрхэг түримхэйшүүлые хэһээхые Египедэй правительство эринэ гэжэ мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Порт-Саидтахи английска ба французска солдадуудай дунда үймөөн болобо

КАИР, ноябриин 21. (ТАСС). Тель-Авивһаа абтаһан мэдээсэлнүүдтэ үндэһэлэн газетэнүүд иигэжэ дамжуулна: Порт-Саидтахи англо-французска сэрэгүүдэй дунда үймөөн болоо, гражданска хүн зониие «буудан алаха» тухай командованиингаа захиралтануудые дүүргэхэһээ солдадууд арсаа.

Захиралта дүүргэхэһээ арсаа гэжэ гэмнэгдэһэн английска ба французска 40 солдадууд болон морягуудай хэрэгүүдые тусхай байгуулагдаһан сэрэгэй трибунал хаража үзөө. «Үймөө үүдхэгшэд» гэжэ тоологдоһон французска хоёр морягые, английска нэгэ солдадые буудан алаха гэһэн шиидхэбэри гаргагдаа. Мүн 37 хүн элдэб болзороор түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэһэн байна гэжэ дурсагдаһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Революцида харша үймөө Венгридэ хэн эмхидхээб

ГААГА, ноябриин 21. (ТАСС). Венгерскэ барон Хайду һаяхан Голландида ерээд ошоо. Венгридэ эльгээхын тулада һүйдхэлшэдэй бандануудые тэрэ Лондондо бүридүүлэн эмхидхэдэг байгаа. «Минии бэлэдхэһэн хүнүүд» радиопередатчигуудаар хангагдаад, Венгридэ эльгээгдэһэн байгаа. Баһа нэгэ «горьтойхон бүлэг хүнүүд бэлэдхэгдэжэ байнхай, хэдэн хоногһоо мүн лэ тиишэ эльгээгдэхэ юм» гэжэ аэродром дээрэ Хайду мэдүүлээ гээд «Хет парол» газетэ дамжуулна.

Советско-бирманск[а] экономическа харил[саа] холбоон

РАНГУН, ноябриин 21. (ТА[СС]). Экономическа холбоо барисаа [...] гуулха хэрэгүүдые эрхилхэ [...] управлениин начальнигай [...] П. А. Малетин түрүүтэй [...] экономическа миссии Бирмэдэ [...] жо, харилсаа холбооной асууд[...] даар Бирмын засагаархидтай [...] мэргэжэлтэдтэй хэлсээ хээ. Х[...] саа холбоо байгуулха, мүн Б[...] хүдөө ажахын хүгжөөлгэдэ [...] мэргэжэлтэдэй зүгһөө туһал[...] үзүүлхэ программа һайшаа[...] байна. Газар уһалалгын [...] шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэх[...] лууриин түхеэрэлтэнүүдэй [...] зохёохо, хүдөө ажахын хүдэл[...] оньһожоруулха, газарай [...] шэнжэлхэ, машинно-тракторна [...] цинуудые болон гүрэнэй ажа[...] дые эмхидхэхэ ба бусад ас[...] нуудаар Бирмэдэ тодорхой [...] ламжа советскэ мэргэжэлтэд [...] хэ болоо.

Техноэкспорт гэжэ бүхэсоюзн[...] гэдэлэй ба Бирмын хүдөө аж[...] хүдөө нютагуудые хүгжөөхэ [...] рациин хоорондо үсэгэлдэр [...] баталагдаа. Тэрэнэй ёһоор [...] хүдөө ажахын 14 мэргэж[...] удаан болзороор Бирмэдэ эльг[...] хэ болоо. Тэдэнэр Бирмэдэ [...] ерэхэ байна.

Фашизмда эсэргүү арадай [...] лөөгэй лигиин президент У [...] советскэ экономическа делег[...] гэшүүд ноябриин 19-дэ айл[...] ошожо, тэрээнтэй хөөрэлдөө.

Советскэ мэргэжэлтэд монголой орденуудаар шагнагдаба

УЛАН-БАТОР, ноябриин [...] (ТАСС). Монголдо хүдэлмэ[...] байһан советскэ 100 гаран мэрг[...] тэдые Монгол Арадай Респуб[...] Арадай Агууехэ Хуралай през[...] МНР-эй орденууд болон медал[...] даар шагнаа.

Арадай Агууехэ Хуралай п[...] диумэй түрүүлэгшэ Ж. Самбу [...] нагдагшадта орденууд болон [...] дальнуудые барюулаа. Энэ б[...] ёһолол дээрэ Монголой арадай [...] люционно партиин ЦК-гэй нэг[...] секретарь Д. Дамба, СССР [...] МНР-тэ байдаг посол В. И. Пи[...] болон бусад тусхай тушаалта х[...] байлсаа.

ООН-эй зэбсэгтэ хүсэ[н] Египедтэ ерэнэ

КАИР, ноябриин 21. (ТАСС). [...] хүнһөө бүридэһэн норвежскэ [...] шын отряд Абу-Сувейртэ [...] байгаа. Энэ отряд ООН-эй зэб[...] онсо хүсэнүүдэй составта [...] Порт-Саидһаа англо-французска [...] рэгүүдые гаргалгын хойноһоо [...] лан хинахын тулада эдэ сэр[...] ноябриин 21-дэ тиишэ ошохонь [...] МЕН агентство мэдээсэнэ.

50 хүнһөө бүридэһэн индийск[...] рэгэй отряд Абу-Сувейр аэрод[...] ноябриин 20-до буугаа. Норве[...] солдадуудай баһа нэгэ отряд [...] һаяар ерэхэнь.

Каирай радиогой мэдээсэ[...] ёһоор ООН-эй зэбсэгтэ хүсэн[...] тоо 5 мянган хүнһөө олон [...] байха юм ха.

Иденэй үбшэлһэн ту[хай]

ЛОНДОН, ноябриин 22. (ТА[СС]). Премьер-министр Иден үбш[...] дээрэһээ Ямайка арал дээрэ [...] жо, гурбан долоон хоног соо [...] болоо гэжэ Лондондо соносхог[...] байна.

А. Иден ноябриин 23-да Я[...] орохо юм ха.

Английска, французск[а] компанинуудтай батал[...] хэлсээгээ Сири болюу[лба]

ДАМАСК, ноябриин 22. (ТА[СС]). Дамаскда аэродром бариха [...] хэлэй хүдэлмэри хэхыень англ[...] компанида зүбшөөһэн аад, тэ[...] Сириин правительство болю[...] Элдэб проектнүүдые зохёохо та[...] английска болон французска [...] панинуудтай баталһан бүхы хэл[...] нүүдээ ниитын хүдэлмэри эрх[...] министерство болюулаа гэжэ [...] Наср» газетэ бэшэнэ.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй П[ре]зидиум СССР-эй Министрнүүдэй [Со]ведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи [орло]логшо нүхэр **Молотов Вячеслав [Ми]хайловичые** СССР-эй Гүрэнэй [хи]налтын министр болгон том[...] СССР-эй Гүрэнэй хиналтын ми[нист]рын уялгаһаа нүхэр **В. Г. Жа[ворон]ковые** сүлөөлөө.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 38-[...] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00922. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. № 6401.